

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbiblioteket 1907—1908.

(Overbibliotekar, Dr. S. Birket-Smith).

Biblioteket var i det akademiske Aar 1907—1908 aabent for Publikum i 266 Dage. Der udlaantes 20588 Bind (mod 17197 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 41067 Bind*) til 17419 Besøgende. Over Benyttelsen af Haandbiblioteket i Læsesalen har der efter Sagens Natur ikke kunnet føres Regnskab. Den nye Læsestue for udenlandske Tidsskrifter har i Tiden fra 28. Oktober 1907 til 31. August 1908 været benyttet af 805 Besøgende.

Med Hensyn til Benyttelsen af Læsesalen og til Udlaanet i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig i øvrigt, som det vil ses af følgende Oversigt:

Læsesalen (aaen Kl. 10—8).

	Dagenes Antal	Besøgende	Fremtagne Bind
September.....	25	1725	2343
Oktober.....	27	1940	3702
November.....	25	1817	4429
December.....	19	1248	2214
Januar.....	25	1441	3469
Februar.....	25	1716	4179
Marts.....	26	1969	5079
April.....	22	1534	4186
Maj.....	24	1512	4375
Juni.....	22	1213	3351
Juli (Sommerferie)			
August.....	26	1304	3740
	266	17419	41067

Udlaanet (Kl. 10—2).

	Dagenes Antal	Laanebeviser	Fremtagne Bind
September.....	25	1661	1954
Oktober.....	27	1831	2151
November.....	25	1733	2032
December.....	19	1296	1527
Januar.....	25	1832	2259
Februar.....	25	1757	2051
Marts.....	26	1717	2084
April.....	22	1346	1610
Maj.....	24	1394	1723
Juni.....	22	1278	1607
Juli (Sommerferie)			
August.....	26	1352	1590
	266	17197	20588

*) I Henhold til, hvad der er sagt i den forrige Aarsberetning, har man i Aar begyndt en anden Tællemaade end tidligere for de paa Læsesalen benyttede Bøger, idet hver enkelt af disse er talt som en ny Bog, hver Gang den er fremtaget af de Skabe, hvori Bøger, som bruges mere end én Dag, midlertidig hensættes. Denne Tællemaade har dog ikke været anvendt i hele det akademiske Aar, men først fra den 22. Oktober 1907. — Ved Tællingen er der intet Hensyn taget til Benyttelsen af de i Læsesalens Haandbibliotek opstillede Bøger.

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1907—1908 paa sædvanlig Maade, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Udvæksling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt ved Gaver. Blandt de sidste kan særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Biblioteket i dette Aar, som i saa mange tidligere. 2) 112 Bind litograferede Lærebøger til Brug, nu og tidligere, ved Officerskolen; skænkede af Officerskolen. 3) Henved 180 Bind, skænkede af Bestyrelsen for Orientalist-Kongressen i København, og af hvilke maaske særlig kan nævnes: *Studi Italiani di filologia Indo-Iranica*. Vol. 1—6. Firenze 1897—1904. — *Linguistic Survey of India*. Vol. 2—7 og 9. Calcutta 1904—07; i alt 11 Bind i 4to. — E. J. Gibb, *A History of Ottoman Poetry*. Vol. 1—5. London 1900—1907. — »E. J. W. Gibb Memorial« Series. Vol. 2—6. Leyden & London. 1905—07. — R. Graffin et E. Nau, *Patrologia Orientalis*. T. 1—4. Paris 1907—08. — M. A. Stein, *Ancient Khotan*. Vol. 1. Text & Plates. Oxford 1907. 4to. — *Storia do Mogor or Mogul India 1653—1708*. By Niccolao Manucci. Translated by Will. Irvine. Vol. 1—3. London 1907. 4) 49 japanske Bøger, mest nyere Skolelitteratur, skænkede af Hr. H. S. Hermansen, Yokohama. — Af Gaver til Haandskriftsamlingen kan særlig fremhæves afdøde Pastor Johannes Fibiger's efterladte Papirer (omfattende Afhandlinger, Digte, Skuespil, Oversættelser, Dagbøger, Selvbiografi m. m.), skænkede af Cánd, jur. H. Waage og nu ordnede i 22 Pakker. Allerede i Forvejen havde Biblioteket fra Pastor Fibiger's Enke modtaget et haandskrevet Værk af hendes Mand, i 4 tykke Bind: »Zoooasters Religion, Mazda-Troen kaldet«.

Desuden modtog Biblioteket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og enkelte Personer:

Udenrigsministeriet, det kgl. Bibliotek, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Nationalmuseets 1ste Afdeling, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Zoologisk Museum, Danish Regional Bureau for the International Catalogue of Scientific Literature, den internationale Kommission for Havundersøgelser, Patentkommissionen, Udvalget for Folkeoplysnings Fremme, Filologisk-historisk Samfund, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, Genealogisk Institut, det norske Finans- og Told-Departement, Statistisk Centralbureau i Christiania, det norske historiske Kildeskriftfond, det kgl. norske Videnskabers Selskab (Trondhjem), Bergens Museum, Universitetsbiblioteket i Christiania, Kgl. Svenska Vetenskapsakademien, Kgl. Vetenskaps-Societeten i Upsala, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, Universitetsbiblioteket i Upsala, det kgl. Bibliotek i Berlin, Stadtbiblioteket i Hamburg, Verein für Mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde, Universitetet i Giessen, Fränkelsche Stiftung i Breslau, Teubner's Forlagsboghandel (Leipzig og Berlin), Statist. Bureau der Haupt- und Residenzstadt Budapest, the Episcopal Office of the Unitarian Church of Hungary (Kolozvár), Universitetsbiblioteket i Leiden, l'Observatoire royal de Belgique, the Royal Society of London, the Clinical Society of London, Universiteterne i Edinburg og Aberdeen, St. Andrews University, le Bureau international des poids et mesures, le Ministère de l'instruction publique (Paris), le Musée d'histoire naturelle de Marseille,

Universitetet i Grenoble, l'Académie de Neuchâtel, det italienske Undervisnings-Ministerium, Universitetet i Neapel, l'Università commerciale Luigi Bocconi, Circolo matematico di Palermo, Società Italiana per le strade ferrate del Mediterraneo, Universitetet i Madrid, Academia polytechnica do Porto, l'Académie imp. de St. Pétersbourg, le Comité central de statistique (St. Petersborg), die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjew, Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, the Superintendent of Government Printing (Calcutta), die medizinische Fakultät der kaiserl. japanischen Universität (Tokyo), det ægyptiske Finansministerium, the Survey Department (Ægypten), the Royal Society of Canada, the Geological Survey of Canada, the Department of the Interior (Washington), the War Department (ibid.), the Carnegie Institution of Washington, the Carnegie Institute at Pittsburgh, the Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching (New York), the Universities of Nebraska, Pennsylvania, Missouri, Michigan, Cornell University, Columbia University, Yale University, the George Washington University, Princeton University, the University Club (New York), the Jefferson Physical Laboratory of Harvard University, Harvard College (Cambridge Mass.), the Johns Hopkins Hospital, the Johns Hopkins Press (Baltimore), the Association of American Physicians, the Ayer Clinical Laboratory of the Pennsylvania Hospital, the Smithsonian Institution, the Bureau of Standards (Washington), the Library of Congress, the Public Library of the City of Boston, the Newberry Library (Chicago), the John Crerar Library (ibid.), Nationalbiblioteket i Buenos Ayres, la Direction gén. de la statistique municipale de Buénos-Ayres, the Trustees of the Public Library, Museums etc. of Victoria.

Professor, Dr. Dines Andersen, Cand. jur. Egm. Andersen, Kontorchef N. J. U. Andersen, Pastor Cl. Bannwart (Freiburg i Br.), Justitsraad Ad. Bauer, Prosektor A. Brinkmann, Kaptajn Dan. Bruun, Dr. med. W. S. Bryant (New York), Hr. A. W. von Buran (New Haven), Hr. Bürger-Diether (Grand-Pré ved Genève), Hr. F. Calléja ainé (Algier), Kredslæge K. Carøe, Boghandler B. Cassirer (Berlin), Redaktør H. Cavling, Hr. John Coutts (London), Hr. W. A. Craigie, Hr. James Currie (Edinburgh), Fuldmægtig i Kultusministeriet Fr. Dahl, Pastor emerit. H. Dahl, Pastor emerit. F. Dall, Direktør Doberck (Hongkong), Biblioteksassistent C. Dumreicher, Hr. Johan Erikson, Fotograf Chr. Franzen (Madrid), Hr. Ditlev M. Frederiksen, Dr. phil. Aage Friis, Professor C. M. Fürst (Lund), Boghandler Gad, Professor, Dr. M. Cl. Gertz, Professor Fr. Goppelsroeder (Basel), Hr. M. Gredsted, Boghandler E. Hagerup, Underbibliotekar A. Halling, Cand. mag. H. Hammer, Fuldmægtig A. Hansen, Overretssagfører P. Hennings, Hr. H. S. Hermansen (Yokohama), Hr. E. Hertzprung, Højesteretsadvokat, Dr. jur. A. Hindenburg, Museumsinspektør Hintze, Boghandler G. Horn (Danzig), Hr. Herm. C. Huitfeldt, Stadsdyrlæge Høyberg, Professor theol. Jacobsen, Kontorchef Adolf Jensen, Oberstløjtnant Jenssen-Tusch (Aarhus), Redaktør A. Kløcker, Overretsassessor C. Kraft, Ekspeditionssekretær P. Købke, Discipel H. Langgaard, Hr. Alf Larsen, Skoleinspektør P. Lauridsen, Docent Edv. Lehmann, Professor L. Lewin, Hr. Vilh. Lorenzen, Hr. Arthur Macdonald, Direktør, Dr. Thorvald Madsen, fhv. Retsformand Madvig, Hr. C. Merck (Darmstadt), Laboratorieførstander Karl Meyer,

Underbibliotekar Carl Petersen, Hr. G. L. Raymond (George Washington University), Biskop Skat Rørdam, Boghandler J. Salmonsens, Professor theol. H. Scharling, Hr. Hans Schlesch, Professor J. Schoondermark (Amsterdam), Grosserer J. H. Schröder, Dr. phil. Hans Schulz (Leipzig), Docent, Dr. O. Siesbye, Professor D. Simonsen, Professor Solis-Cohen (Philadelphia), Generalauditor Steffensen, Dr. phil. Will. Sørensen, Hr. S. E. Weber (Lancaster), Pastor P. Vibæk, Professor, Dr. L. Wimmer.

— Af andre Biblioteket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Under 9. September 1907 tilskrev jeg Konsistorium saaledes:

Da Indretningen af det nye Udlaanslokale i Bibliotekets 1ste Etage nu næsten er tilendebragt, og der straks efter vil blive taget fat paa Omdannelsen af det hidtidige Udlaansværelse til *den* Læsestue for Tidsskrifter, hvorom der oftere har været fremsat Ønske fra d'Hrr. Universitetslæreres Side, vil det være nødvendigt at henlede Konsistoriums Opmærksomhed paa et og andet Spørgsmaal vedrørende denne Sag (jfr. i øvrigt min tidligere Skrivelse til Konsistorium i Univ. Aarb. 1898—99 S. 217 ff.). Og frem for alt vil der da være Anledning til at faa Rede paa, i hvilket Forhold Konsistorium har tænkt sig, at den ældre Læsestue (»Professorernes«) skal staa til den nye. Idet jeg vel tør gaa ud fra, at det er Konsistoriums Mening, at den nye Læsestue skal være tilgængelig, ikke blot for Universitetslærerne, men for hele det læsende Publikum, ser jeg ikke rettere, end at det vil være uforeneligt med dettes Tarv, hvis den ældre Læsestue skal vedblive at bestaa ved Siden af den nye, det vil sige, under Forudsætning af, at den hidtil gældende Regel skal fastholdes, at de nye Tidsskrifthæfter straks skulle fremlægges dér. Som bekendt er netop de 54 Tidsskrifter, som nu fremlægges paa Professorernes Læsestue, et Udvalg af de bedste og mest efterspurgte, som Biblioteket overhovedet ejer, og der vil sikkert være overmaade mange udenfor Universitetslærernes Kreds, som ville have Interesse af at se dem, saa snart som Biblioteket modtager dem. Selvfølgelig maa jeg henstille Spørgsmaalets Afgørelse til Konsistorium, men samtidig tillader jeg mig at fremsætte et Ønske om, at Afgørelsen træffes snarest mulig, da den nye Læsestue ikke kan tages i Brug, før dette har fundet Sted.

Et andet Spørgsmaal, der med det samme maa afgøres, er Spørgsmaalet om, hvorledes man vil forholde sig med Hensyn til en Del vigtige Tidsskrifter, men dog af speciellere Art, som nu cirkulere mellem Lærerne ved den Polytekniske Lærestanstalt samt mellem Embedsmændene ved de naturhistoriske Museer, det zoologiske og det mineralogiske. De naturhistoriske Tidsskrifter ere vel *saa* specielle, i det mindste for en overvejende Del, at de vel sjældent ville finde Læsere udenfor den Kreds, der færdes ved de nævnte Institutioner. Og i hvert Tilfælde er den Aftale, der finder Sted med Hensyn til dem, af rent privat Natur og kunde sikkert uden Vanskelighed ændres, hvis Konsistorium fandt, at et og andet af de paagældende Tidsskrifter rettere burde fremlægges paa den almindelige Læsestue. Anderledes er Forholdet med de polytekniske Tidsskrifter, ikke blot fordi det er den Polytekniske Lærestanstalt som saadan, der har forlangt, at disse Tidsskrifter skulde fremlægges paa *dens* Læsestue, men fordi den som bekendt giver et aarligt Tilskud til Universitetsbiblioteket paa 800 Kroner,

og derfor synes berettiget til at stille et saadant Krav. Ogsaa de polytek- niske Tidsskrifter ere selvfølgelig for den største Del af ret speciel Art, men der findes dog blandt dem flere, f. Eks. kemiske Tidsskrifter, som ogsaa kunne have Interesse for Videnskabsmænd udenfor Læreanstalten, og det var jo tænkeligt, at Konsistorium af den Grund kunde ønske en Forandring i det bestaaende Forhold. Hvis dette skulde ske, maa jeg dog erklære mig selv for inkompetent til at tilvejebringe en Løsning af Spørgsmaalet og tillader mig derfor ogsaa i dette Tilfælde at henstille til Konsistorium at træffe en Afgørelse i Sagen, eventuelt gennem en Forhandling med Be- styrelsen for den Polytekniske Læreanstalt.

Jeg skal endnu kun berøre, at jeg gaar ud fra, at det vil være til- strækkeligt at holde den nye Læsestue aaben i Tiden Kl. 10—3. Da der altid maa være en Funktionær til Stede paa den egentlige Læsesal, dels for Tilsynets Skyld, dels for at kunne vejlede Publikum, kan Biblioteket med dets nuværende Personale i hvert Fald ikke strække sig videre. Skulde det forlanges, at Læsestuen ogsaa holdtes aaben om Eftermiddagen, maatte der nødvendigvis ansættes én Underbibliotekar til.

Det væsentlige i Konsistoriums Svarskrivelse fremgaar af følgende Skrivelse fra mig, dateret 23. September 1907:

Efter at Konsistorium ved Skrivelse af 20. ds. har meddelt mig, at det slutter sig til min Henstilling om, at alle for Tiden paa Professorernes Læsestue fremlagte Tidsskrifter for Fremtiden skulle fremlægges paa Uni- versitetsbibliotekets nye Tidsskriftlæsestue, »dog saaledes, at denne ikke blot holdes aaben fra Kl. 10—3, men ogsaa om Eftermiddagen«, maa jeg tillade mig at gentage, hvad jeg udtalte i min Skrivelse af 9. September d. A., at Biblioteket med sit nuværende Personale umulig kan strække sig videre end til at holde Læsestuen aaben fra Kl. 10—3. Det er allerede betænkeligt nok at borttage den ene af de to Underbibliotekarer, som for Tiden gøre Eftermiddagstjeneste paa den gamle Læsesal, for at anbringe ham i Tidsskriftlæsestuen om Formiddagen. Men i hvert Fald kan der af det øvrige Personale ikke undværes nogen eneste til Eftermiddagstjeneste. Jeg tillader mig derfor at anmode Konsistorium om at virke hen til, at Bibliotekets Assistancesum forhøjes saa meget, at der for den kan lønnes en Mand til at besørge denne Tjeneste. Jeg har i min tidligere Skrivelse antydnet, at dette maatte være en Underbibliotekar (svarende til de tidligere faste Assistenten), men efter nøjere Overvejelse mener jeg dog at kunne nøjes med at anvende en af de ældre ekstraordinære Medhjælpere til det nævnte Øjemed, og der maatte da i hans Sted antages en anden ekstra- ordinær Medhjælper. Af disse er der for Tiden 3 ved Biblioteket med en aarlig Lønning af henholdsvis 1000, 800 og 800 Kroner. Men jeg har Grund til at haabe, at Lønningssummen for disse 3 i den kommende Rigsdags- samling vil blive forhøjet fra 2600 Kr. til 3300 Kr., saa at der kan gives hver af dem 1100 Kr. aarlig. I Henhold hertil maatte man da anmode Mini- steriet om paa Finansloven for 1908—09 (hvis det ikke er for sent i Aar) at foreslaa en Forhøjelse af Bibliotekets Assistancesum paa 1100 Kroner i det nævnte Øjemed, og hertil udbeder jeg mig Konsistoriums velvillige Bistand.

I Overensstemmelse med denne min Skrivelse anmodede Konsistorium Ministeriet om, at dette til 2den Behandling af Finansloven for 1908—09 vilde fremsætte Forslag om en Bevilling paa 1100 Kroner til en fjerde ekstraordinær Medhjælper, samt endvidere (hvad der hang sammen hermed) om en Bevilling paa 175 Kr. til forøget Elektricitetsforbrug. Ministeriet mente dog ikke at kunne søge disse Bevillinger paa Finansloven for 1908—09, da Tiden allerede var saa langt fremskreden, men erklærede sig villigt til at optage dem paa Forslaget til Finanslov for 1909—10. Saaledes skete det da ogsaa, men i Henhold til et subsidiært Forslag af mig til Konsistorium (for det Tilfælde, at det skulde trække i Langdrag med de søgte Bevillinger) aabnedes den nye Tidsskrift-Læsesal for Publikum allerede i Slutningen af Oktober 1907, dog foreløbig kun i 5 Timer om Dagen, fra Kl. 10 til 3.

— Det havde hidtil været Regel, at alle fra Udlandet til Biblioteket afsendte Pakker, i Stedet for at afleveres direkte til Biblioteket, oplagdes paa Toldboden, hvor saa Biblioteket selv maatte lade dem afhente. Da dette baade voldte Tidsspilde og — for saa vidt man lod Pakkerne bringe af en Klarerer — tillige Udgifter, ansøgte jeg i December 1907 Generaldirektoratet for Toldvæsenet om, at det nævnte Forhold maatte blive ændret for de Pakkers Vedkommende, som ikke vejede over 10 Pund, idet jeg tillige hævdede, at de paagældende Pakker saa at sige aldrig indeholdt andet end Bøger og Haandskrifter, der jo væsentlig er toldfri. Ved Skrivelse af 29. Januar 1908 svarede Generaldirektoratet, at det havde anmodet Generaldirektoratet for Postvæsenet, med hvilket det havde brevvekslet om Sagen, om at ville foranledige, at de nævnte Postpakker, fremtidig ikke underkastedes Toldeftersyn, men udleveredes direkte til Biblioteket. Dog maatte Biblioteket forpligte sig til at gøre Anmeldelse til Toldvæsenet, hvis det skulde vise sig, at nogen af Pakkerne havde toldpligtigt Indhold.

— Dels under Behandlingen af Bibliotekets Lønningslov, dels senere, havde jeg henledet Konsistoriums og Ministeriets Opmærksomhed paa, at Bibliotekets 3 ekstraordinære Assistenters, dets 2 Garderobebetjente og dets Fyrbøder, af hvilke ingen var medtaget i Lønningsloven, formentlig ogsaa havde Krav paa en Lønforhøjelse, angaaende hvis Størrelse jeg i øvrigt udtalte min Tilslutning til en af Universitets-Kvæsturen i December 1906 foretaget Beregning. I April 1908 havde jeg saa den Tilfredsstillelse at modtage Meddelelse om, at der paa Finansloven for 1908—09 var bevilget de 3 ekstraordinære Assistenters en Lønforhøjelse af 300 Kr. hver, Fyrbøderen af 200 Kr., og de 2 Garderobebetjente tilsammen af 360 Kr.; samt at der desuden paa Tillægsbevillingsloven for 1907—08 var bevilget alle de nævnte Funktionærer lignende Beløb.

— Under 22. Juni 1908 modtog jeg officiel Meddelelse om, »at Bestemmelsen i § 2 i Lov af 25. April 1907 om Lønninger for de ved det kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, hvorefter Underbibliotekarers lønnes med 1800 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 400 Kr. til 3600 Kr., da det samme Tillæg ikke er deleligt med 4, maa forstaas saaledes, at det sidste Alderstillæg bliver paa 200 Kr.»

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finansaaret 1907—08) indsendtes den 6. April 1908 til Ministeriet. Til den alfabetiske Katalog skrev Mag. art. Bartholin 3450 Sedler, tilhørende Afdelingerne Zoologi

og lærde Selskabers Skrifter. Desuden blev der af Mag. Bartholin i selve Bibliotekstiden skrevet 134 Titelsedler til Fagkatalogen. Udenfor Bibliotekstiden indførte han i Fagkatalogen 4483 Titler. Ordningen af Fagkatalogen udførtes af Underbibliotekarerne Krarup, Halling og mig selv. De Afdelinger, der gjordes færdige, var: Ruslands og Polens Topografi, indre Forhold og Historie; tysk Sprog og Litteratur indtil nyere Forfattere i Bogstavet G.; Slutningen af Kemien, samt Naturvidenskaberne i Almindelighed.

— Underbibliotekar, Mag. art. A. Halling havde fra 1. Maj til 1. Juni 1908 Permission for at kunne foretage en Rekreatjonsrejse.

2. Den botaniske Have 1908.

(Direktør, Professor, Dr. Eug. Warming).

A. Haven i snævrere Forstand.

(Botanisk Gartner Axel Lange).

1. *Frilandsanlægget*. Busketter og Kvarterer er i Sommerens Løb holdte rene som sædvanlig. Søbredden er bleven udbedret i vestre og søndre Del, og alle Planterne, som staar ved Bredden, er bleven omplantede. Den Gang, der ved Taxene fører op ad Observatoriehøjen, er i Efteraaret makadamiseret, ligesom der er lagt Rendesten langs Siderne af den; et Stykke Gang ved Foden af Museumsplænen er behandlet paa samme Maade; i alt er der sat 360 løbende Fod Rendesten og makadamiseret 1658 Kvadratfod Gang. I Plænen under Platanerne er indrettet en grusbelaagt Plads med Henblik paa Professorers og Docenters Forelæsninger i Friluft, 6 Bænke som sidste Vinter blev lavede af en af Havens Arbejdere, er opstillede for at tjene som Siddepladser for Tilhørerne. Til Planterne paa Stenhøjen er skrevne et stort Antal Zinketiketter, som ikke falder saa meget i Øjnene, som de store Træetiketter, der hidtil har været brugte.

For at holde Søen i den rette Vandstandshøjde har Pumpen været benyttet 85 Gange i 550 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kedlerne i 339 Timer.

2. *Soro-Arboret*. Fra Botanisk Have blev der i Foraaret sendt til Sorø 4 Arter af Acer (Løn) i 7 Eksemplarer, hvilke sammen med 27 Arter af samme Slægt i 165 Eksemplarer, som fandtes i Planteskolen i Feldskov og de to almindelige Arter: A. Pseudoplatanus og A. platanoides, der indkøbtes i et Antal af 100 af hver, blev plantede paa et i den forudgaaende Vinter ryddet Areal i Feldskov. Da flere Træer trængte til at fjernes fra Planteskolen, blev 24 Arter Pyrus (Pære) i 72 Eksemplarer, 16 Sorbus (Røn) i 55 Eksemplarer og 7 Prunus (Blomme) i 19 Eksemplarer plantede imellem Acer; denne Ordning er kun midlertidig; naar vi faar tildelt andre Arealer, er det Meningen at henflytte Pyrus, Sorbus og Prunus der; i Foraaret 1908 var imidlertid intet saadant Areal disponibelt, og da Udømningen fra Planteskolen var ganske nødvendig, maatte den forannævnte Ordning træffes. Tæt ved Søen, men ligeledes i Feldskov, er et mindre Areal ryddet, her er der henplantet 26 Arter Salix (Pil) i 216 Eksemplarer og 3 Arter Alnus (El) i 10 Eksemplarer. I alt er der saaledes i 1908 udplantet 744 Planter i Skoven.

3. *Væksthusene.* Planterne er omplantede og renholdte som sædvanlig, 10 Planter er omplantede i Ballier og firkantede Kasser. Bregnestenhøjen i Nr. 8 er bleven omlagt og omplantet. Fra 1. November 1907—31. Oktober 1908 har 105 Arter Orchideer været i Blomst. I Palmehusporten og i Værktøjsskuret er der i Stedet for den gamle Klinkebrolægning bleven lagt Betongulv. I Værktøjsskuret er der opstillet en Række faste Skabe, et til hver af de Dagarbejdere, som er beskæftigede paa Friland; Værktøjet er bleven fordelt mellem Arbejderne, og hvert Skab er forsynet med Hænge- laas; hver enkelt Arbejder har nu saaledes Ansvar for det ham tildelte Værktøj. Luftventilerne foroven og forneden paa Husene Nr. 10—11—12 og forneden paa Husene Nr. 7—8—9—13 og 14 er istandgjorte. Den ene Halvdel af Luftventilen i Taget paa Nr. 13 er forsynet med ny Zink. En Bagdør til Hus Nr. 7 er bleven fornyet. Mellem Kælderpassagen og det lille Rum under den store Stentrappe er anbragt en Dør. Til Omændringer ved Akvariet var der paa Finansloven bevilliget 8,187 Kr. De Ændringer, der er bleven foretaget, er følgende: Indgangen til Huset er flyttet om i Sydsiden. Hele Opvarmningssystemet, der var meget slet, er lavet helt nyt efter det samme System, som i 1904 blev anbragt i Orchidéhuset. Endelig er Glastaget efterset, og Huset er malet indvendig og udvendig.

4. *Bygningerne.* I Museet er indlagt et Ringeapparat med Hus- telefon (Citofon) fra Inspektørens Værelse, fra Galleriet og fra Biblioteket til Kælderen, for at lette Tilkaldelse af Museumskarlen. Varmeapparatet i Nr. 12 er udvidet med et Par Elementer. Gulvene i seks Værelser er ferniserede. Flisebelægningen og Tjærebetonen foran Museet ind mod Haven er brudt op og erstattet med ny Tjærebeton, kantet med Granitsten, den grusbelagte Gang mellem denne Granitkant og Museumsplænen er makadamiseret. I Laboratoriebygningen er Hovedtrappen, Garderoben og tre Værelser paa 1ste Sal ferniserede. I Laboratoriebygningens Loftsetage er Assistentværelserne, med Ministeriets Billigelse, overgivet til Brug for de to Professorer, der har Bolig i Laboratoriebygningen. I den Anledning er der foretaget nogle Smaaændringer saasom Flytningen af en Dør med paafølgende Tilmuring af den gamle Døraabning.

Til Indlæggelse af W.C. i Botanisk Have var der paa Finansloven 1907—08 bevilliget 7,775 Kr., som første Halvdel af 15,550 Kr., og i Aar er der i Overensstemmelse hermed indlagt W.C. følgende Steder: I Portnerens Gaard 1, i Museumsbygningens Kælderetage 1 for Damer, 1 for Herrer samt et Urinal, i hver af de to Professorboliger 1, i Gaarden til Plantefysiologisk Laboratorium 3 W.C. og 1 Urinal; i den anden Gaard ved Laboratoriebygningen 2 W.C. og 1 Urinal; i Gartnerboligen 1 og i den dertil hørende Gaard 1. I Forbindelse med Indlæggelsen af W.C. er Vandaflobsforholdene fra de paagældende Bygninger forbedrede eller endog helt fornyede; ved Gartnerboligen er der i Jorden støbt en Cementbeholder til Opsamling af Regnvand. Endvidere er der i den fysiologiske Professorbolig indrettet Badeværelse.

5. *Frø og Plantebytningen.* Fra 63 botaniske Haver og 6 private er der modtaget 1780 Portioner Frø og fra 7 botaniske Haver og 38 private og Institutioner er modtaget 316 levende Planter og Stiklinger. Blandt Giverne kan nævnes: Hr. Inspektør Ammitzbøll, Vridsløse, Hr. Rentier Bendix, Handelsgartner Barr & Sons, Surbiton, Hr. Apoteker Capelle,

Springe, Hr. Cand. Ditlevsen, Hr. Dr. Engell, Hellerup, Hr. Grosserer Erichsen, Hr. Frøhandler Hansen, Hr. Cand. pharm. J. Hartz, Kgl. danske Haveselskab (et Par store og smukke Palmer), Hr. Forstander Henriksen, Beder, Hr. Handelsgartner Hjort, Hr. Læge Engelbreth Holm, Hr. Kammerherre Howden Rønnenkamp (en meget stor og smuk Palme), Hr. Dr. Hørring, Hr. Handelsgartner C. V. Lange, Hr. Lærer J. E. Lange, Hr. Gartner Ljungdahl, Hr. Dr. Mygind, Hr. Direktør Nyeland, Hr. Godsejer Nørregaard (Kentia Balmoreana), Hr. Slotsgartner Paludan, Hr. Seminarie-lærer Pedersen, Nekso, Mr. Rickards, Usk Priory, England, Fru Etatsraadinde Ruben, Mons. Vilmorin Andrieux, Paris, og af Havens Personale: Hr. Medhjælper Bonfils, Gartner Lange, Inspektør Ostenfeld, Medhjælper Ulleriks.

Prinsesse Marie har skænket Haven en smuk Palme (*Chamærops humilis var. elegans*).

Den værdifuldeste Gave, Haven har modtaget, er en større Samling af Tulipanløg, som Frø- og Løghandler H. Hansen har skaffet til Veje gennem sine Leverandører i Holland og gennem en anden dansk Frø- og Løghandler. Løgene er lagt dels i Grupper, dels i Græsplæner, og da Antallet af Løg beløber sig til flere Tusinder forventes et smukt Flor i kommende Foraar.

Fra Haven er afgivet 6816 Portioner Frø til 93 botaniske Haver og 52 Skoler, Institutioner og Havevenner. Af Stiklinger og levende Planter er afgivet 1562 Stkr. til 67 Skoler og private. Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer samt til den Farmaceutiske Lærestalts Undervisning i Botanik, er der af afskaarne Blomster afgivet 799 Portioner. Disse fordele sig paa følgende Maade: 57 Portioner til Manuduktion, 230 til Latin- og Realskoler, 236 til Pigeskoler, 123 til Kommuneskoler, 107 til Kursus og Seminarier, 28 til Skolelærereksamen ude i Landet og 18 til Statens Lærerhøjskole.

6. *Personalet.* Undergartner G. A. Becker har fra 1. December 1908 faaet Ansættelse som Docent i Havebrug ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, og fratræder derfor med Aarets Udgang sin Stilling som Undergartner her ved Haven. Becker har saaledes været nøjagtig 25 Aar i Havens Tjeneste, idet han 1. Januar 1884 blev antaget som Medhjælper; som Undergartner har han gjort Tjeneste fra 1. Oktober 1890. Hr. Becker har i de forløbne Aar været Haven til megen Gavn ved sin overordentlige Paalidelighed og Nøjagtighed. Til Undergartner fra det nye Aars Begyndelse har Direktøren paa Gartnerens Indstilling antaget Havebrugskandidat Ulleriks, som siden 1. Marts 1907 har været ansat som Medhjælper her i Haven. Som Medhjælper antages i hans Sted Havebrugskandidat Henry Nielsen. I Stedet for Portner og Laboratoriekarl Anders Rasmussen, der fratraadte sin Stilling 30. September 1908, antoges fra 1. Oktober Olaf Rye Jacobsen. Anders Rasmussen har tjent her i Haven, først som Arbejdsmand, fra 23. April 1877; derefter blev han Portner ved Laboratoriet, da det toges i Brug, Sommeren 1890. En mere pligtopfyldende og samvittighedsfuld Mand har man vanskeligt ved at finde, og det er derfor med Beklagelse vi se ham af Helbredshensyn trække sig tilbage. Arbejdsmand R. Wischendorff er afgaaet ved Døden. Under 13. Juli 1906 anmodede de ved Haven ansatte Opsynsbetjente Havens Direktion, om der maatte blive givet dem en aarlig Munderingsgodtgørelse. Direktionen mente ikke at kunne anbefale Op-

synets Andragende under denne Form og lod derfor ikke Sagen gaa videre. Under 25. April 1907 ansøgte Opsynsmændene derpaa om der maatte blive skaffet Midler til Veje til at forsyne dem med Uniform, og efter at Direktionen hos Københavns Magistrat og hos Inspektoratet for de offentlige Lysthaver havde søgt Oplysninger om Bekostningerne ved Munderingen af de de paagældende Steder ansatte Opsynsbetjente, indsendtes til Ministeriet et motiveret Andragende, om at der maatte blive bevilliget et ekstraordinært Beløb af 602 Kr. til Anskaffelse af Uniformer samt et aarligt Beløb af 246 Kr. til Vedligeholdelse af disse. Beløbene blev bevilligede paa Finansloven 1908—09, og 1. Maj blev Uniformerne udleverede til Opsynsmændene. De udleverede Uniformsgenstande ere: Benklæder, Jakke, Kappe, Hue og Regnslag. Det anvendte Tøj er graaligt, svært Klæde; Knapperne i Jakken og Kappen ere af Metal med det danske Vaaben, de ere oversmurt med Bronzelak; Huen er forsynet med bredt grønt Baand og med Kokarde.

7. *Forsøgshaven.* Denne er benyttet af Professor Johannsen, Docent Raunkiær og Dr. Ostenfeld samt til et enkelt Forsøg af Mag. H. E. Petersen. Paa det Areal, der benyttes af Raunkiær og Ostenfeld, er i Aar opstillet en Volière; hertil var der paa Finansloven bevilliget en Sum af 1,000 Kr.

8. Der er udstedt *Kort* til 23 Manuduktører og Lærere, til Dels med Adgang til Væksthusene, Stenhøje og Mosen. Adgangskort til at male i i Haven er meddelt 20 Personer.

Adgangskort til Haven er af Bibliotekaren udstedte til 60 ministerielle og Universitetets Embedsmænd m. fl., 12 Botanikere, 16 Stud. mag., 95 Studd. og Exam. pharm., 2 Studd. polyt., 16 Lærere og Lærerinder, 35 Seminarieelever, 6 Landbohøjskoleelever, 3 Privatister og 41 Elever af Statens Lærerkursus.

9. *Plantebestemmesarbejdet i 1908* (Mag. C. Raunkiær). I det forløbne Aar er der foretaget ca. 260 Plantebestemmelser ved Mag. sc. Raunkiær, dels af Planter i Væksthusene, dels af Frilandsplanter. Dansk Kvarter er revideret tre Gange, Undervisningskvarteret, biologisk Kvarter, Staudekvarteret og en-aarigt Kvarter én Gang. Enkelte Bestemmelser ere foretagne af Botanisk Gartner Lange, Docent Kolderup Rosenvinge (Halv mosser) og Museumsinspektør Ostenfeld (Hieracier).

B. Museet.

(Museumsinspektør, Dr. phil. C. Hansen Ostenfeld).

1. Bestemmelses- og Konservatorarbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: Museumsinspektøren har bestemt en stor Del danske Karplanter, bl. a. gennemgaaet over 1400 Eksemplarer, indsendte til den topografisk-botaniske Undersøgelse. Endvidere har han bestemt følgende Samlinger: grønlandske Planter, samlede af Politilæge S. Hansen og Mag. W. Thalbitzer, islandske fra Mag. Helgi Jónsson, Tromsøplanter fra Miss E. Taylor, Shetlandplanter fra Mr. W. H. Beeby, Monokotyledoner og Choripetaler fra Gjøa-Ekspeditionen (King William Land, Mackenzie-Flodens Udløb, Herschell Island), og i Forening med Mag. O. Paulsen tibetanske Planter fra Dr. Sven Hedin. Endelig har han arbejdet med Halophila-Slægten og Elatine-Slægten (nordiske Arter).

Museumsassistenten, Mag. sc. Ove Paulsen har bestemt *Rumex* fra Central-Asien, (i Forbindelse med Museumsinspektøren) Hedinske Tibet-Planter, og en stor Del tropiske Planter fra forskellige Egne.

Bestemmelsesarbejder i Museets Herbarier er endvidere udførte af Docent, Mag. C. Raunkiær (vestindiske Planter), Bibliotekar, Dr. F. Børgesen (Havalger), Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge (Havalger), Mag. C. Christensen (Bregner), Mag. O. Galløe (Likener), Cand. pharm. A. Hesselbo (Mosser), Cand. pharm. J. Lind (Svampe), Studd. mag. C. Ferdinandsen og Ø. Winge (Svampe), Frk. Agnete Seidelin (Characeæ) og Mag. sc. H. E. Petersen (Ceramium-Slægten).

Af udenlandske Botanikere, som har benyttet vore Samlinger og deri foretaget Bestemmelser eller Revisioner, kan nævnes: Professor V. F. Brotherus, Helsingfors (vestindiske Mosser); Professor, Dr. Th. Fries, Upsala (danske Fungi hypogæi); Professor L. Guignard, Paris (*Sterculia verticillata*); Docent, Dr. A. von Hayek, Wien (danske *Centaurea*-Arter); Dr. E. Janchen, Wien (*Helianthemum*-Slægten); P. Junge, Hamburg (Cyperaceer fra Slesvig og Holsten); M. H. Leveillé, Le Mans (*Epilobium thermophilum* Paulss); Mr. A. Lister, London (vestindiske *Myxomycetes*, samlede af C. Raunkiær); Dr. A. Ludwig, Forbach i Lothringen (danske *Chenopodia*); Lektor, Dr. G. Malme, Stockholm (nogle sydamerikanske *Asclepiadeer*); Lektor, Dr. L. M. Neuman, Ystad (*Alopecurus*-Arter og *Potentilla gelida*); Dr. J. Palibine, St. Petersborg (*Fagus*-Slægten); Mr. C. E. Salmon, Reigate, England (nogle *Limonia*); Docent, Dr. N. Svedelius, Upsala (*Martensia*-Slægten); Hr. W. Tranzschel, St. Petersborg (O. Paulsens centralasiatiske *Uredineer*); Professor, Dr. J. Urban, Berlin (Planter, samlede af C. Raunkiær paa Domingo og de dansk-vestindiske Øer; nogle vestindiske *Portulaca*-Former); Professor, Dr. V. Wittrock, Stockholm (*Linnæa*-Slægten).

Konservatorarbejder: 1) Dansk Herbarium; Interkalation af en Del Materiale i Karplante- og Svampesamlingen. Mossamlingen er bragt i Orden af Cand. pharm. A. Hesselbo, og Ordning af Likensamlingen er i Gang ved Mag. Galløe. 2) Arktisk Herbarium; Ordning af Mossamlingen er paabegyndt af Cand. Hesselbo. 3) General Herbarium; i Karplantesamlingen er foretaget Indordning af nyt Materiale ved Mag. sc. C. Christensen og Stud. mag. C. Ferdinandsen. Ordningen af Svampesamlingen er fortsat ved Stud. Ferdinandsen; *Hyphomycetes*, *Polyporaceæ*, *Ustilagineæ* og en Del af *Uredineæ* er bragte i endelig Orden; den foreløbige Ordning er fortsat for de andre Grupperes Vedkommende, og Raunkiær's vestindiske Svampe er opsatte og etiketterede. Der er i Aarets Løb opklæbet 7901 Halvark med Planter. Alle nytilkomne Herbarieplanter er som sædvanlig forgiftede med Sublimat.

b. Tørsamlingen.

Nyt Materiale er indordnet.

c. Spritsamlingen.

Der er etiketteret og indordnet betydelige Samlinger af Blomster, skænkede af Cand. Hj. Jensen paa Java. De arktiske *Ericineer*, *Diapensiæ* og *Saxifragaceer* er blevne undersøgte af Professor Warming, Mag. H. E. Petersen og Mag. O. Galløe. Dr. F. Børgesen har bestemt forskellige vest-

indiske Havalger og Studd. mag. C. Ferdinandsen og Ø. Winge forskellige Svampe.

d. Nyttesamlingen.

I Nyttesamlingen er indordnet forskelligt nyt Materiale, bestemt hovedsagelig af Museumsinspektøren.

Der er i Aarets Løb besvaret forskellige Henvendelser fra Autoriteter (Københavns Toldvæsen og Nationalmuseet) og private (mest Handelsfolk), mest angaaende Nytteplanter; disse Forespørgsler vedrørte bl. a. fedtholdige Frø (*Pentadesma butyraceum* fra Vest-Afrika, *Caryocar nuciferum* fra Paramaibo), Blade (*Cycas revoluta*), Stoppemateriale (*Calotropis-Frøuld*), Ved (»Pitch-Pine«; *Nyssa tomentosa*) og hele tørrede Urter (*Selaginella leptophylla*).

Den i 1907 paabegyndte Udstilling i Kældervinduerne paa Façade-Siden er bleven gentaget (med andre Udstillingsgenstande) i 1908. Blandt andet var der i Efteraaret en Udstilling af friske Svampe (giftige og spiselige). Den har ogsaa i det forløbne Aar været Genstand for ivrig Beskuelse af Havens besøgende.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Foruden de under 1. a. nævnte Botanikere har følgende i 1908 modtaget Planter til Laans: Professor O. Beccari, Firenze (forsk. Palmer); Professor V. F. Brotherus, Helsingfors (dansk-vestindiske Mosser); Stud. mag. F. Heide (insektædende Planter); Ammanuens E. Ekman, Stockholm (*Pedicularis palustris*); Overlærer E. Jørgensen, Bergen (nogle *Euphrasiæ*); Mag. H. Lindberg, Helsingfors (forsk. *Alchimillæ*, *Carices* og *Potamogetones*); Dr. A. Ludwig, Forbach (nogle *Chenopodia*); Professor, Dr. S. Murbeck, Lund (nogle *Papaveraceæ*); og Dr. H. Ross, München (nogle amerikanske *Urticæ*).

Ældre Laan udestaar hos følgende: Professor, Dr. J. Briquet, Genève (amerikanske *Labiataæ*, *Mentha* af Forskåls Herbarium); Dr. U. Dahlstedt, Stockholm (næsten hele vort *Taraxacum*-Materiale); Dr. U. Dammer, Berlin (*Polygonaceæ*, *Rosaceæ* og *Solanaceæ* americ.); Dr. F. Fedde, Berlin (*Papaver*-Slægten); Konservator M. Foslie, Trondhjem (nogle *Kalkalger*); Professor Gürke, Berlin (*Borraginaceæ* og *Malvaceæ* americ.); Dr. W. Heering, Altona (nogle *Baccharis*); Dr. W. Goethart, Leiden (*Vellosiæ*); Hr. Th. Holm, Brookland, U. S. A. (Spritmateriale af arktiske *Cyperaceæ*); Professor, Dr. Kaminski, Odessa (Slægten *Utricularia*); Professor Kränzlin, Berlin (*Cyrtandreaæ*, *Gesneraceæ*); Dr. P. Kuckuck, Helgoland (et Par arktiske Alger); Mag. H. Lindberg, Helsingfors (*Alchimilla*-Slægtens nordiske Arter); Professor, Dr. C. Lindman, Stockholm (*Poa pratensis*); Lektor, Dr. G. Malme (nogle sydamerikanske *Asclepiadeer*); Professor, Dr. Mez, Halle (*Aizoaceæ*, *Ficoideæ*, *Panicum* og *Paspalum*); Professor, Dr. Niedenzu, Braunsberg (nogle *Malpighiaceæ*); Professor, Dr. V. A. Poulsen (javanske *Hymenolichener* og klorofylløse Karplanter, *Laguncularia*-Rødder); Professor, Dr. L. Radlkofer, München (*Sapindaceæ*); Professor B. L. Robinson, Cambridge, Mass. (*Compositæ* centroameric.); Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge (forsk. Havalger); Mr. L. Rose, U. S. National Herb., Washington (*Liebmann's Umbelliferæ*, *Bursraceæ*, *Cactaceæ* og

Crassulaceæ); Mr. C. E. Salmon, Reigate (Limonia); Professor C. Sauvageau, Bordeaux (Stypocaulon, Cladostephus); Professor H. Schinz, Zürich (Amarantaceæ); Frk. A. Seidelin (nordiske Hippuris og Myriophyllum); Professor, Dr. Urban, Berlin (forsk. amerikanske Planter); Dr. Walther, Halle (nogle Phytolaccaceæ); Dr. Wangerin, Halle (Fam. Cornaceæ); Professor, Dr. O. Warburg, Berlin (Urticaceæ og andre Planter fra Siam; et stort Ficus-Materiale); Dr. E. Wainio, Helsingfors (siamesiske og vestindiske Likener); Kustos, Dr. A. Zahlbruckner, Wien (Centropogon og Haynaldia).

Museet har foruden af Havens og Museets eget Personale (10) været benyttet af 10 danske Botanikere, som for kortere eller længere Tid har studeret i Museet; af disse kan særlig nævnes Cand. pharm. J. Lind, der i den største Del af Aaret dagligt har arbejdet med afdøde Professor Rostrop's Svampesamling, Mag. sc. C. Christensen, som har studeret Pteridofyter, og Stud. mag. Ø. Winge, der har foretaget Svampestudier. Endvidere har Museet været besøgt af følgende Udlændinge eller tilreisende: Altingsmand, Skolebestyrer St. Stefánsson, Akureyri; Docent, Dr. H. G. Simmons, Lund; Konservator, Dr. M. Rikli, Zürich; Professor H. Bachmann, Luzern; Dr. A. Alho, Raumo, Finland; Fru H. Resvoll-Dieset, Kristiania; Mr. Jas. Currie, Edinburgh; Docent, Dr. O. Rosenberg, Stockholm; Pastor emer. J. G. Deichmann Branth, Kolding; Professor S. Ikeno, Tokyo; Apoteker Chr. Jensen, Hvalsø; Prins Roland Bonaparte, Paris; Mr. C. G. Lloyd, Cincinnati; Professor C. A. Kofoid, Berkeley, California; Mr. H. H. Haines, Indian Forest Service, p. T. London; Dr. Geza Entz jun., Budapest; Mr. George H. Shull, Cold Spring Harbour, New York; Kapt. G. Pählman, Lund; Ammanuens B. Lynge, Kristiania; Professor, Dr. N. Wille, Kristiania.

3. Udsendelse af Dubletter fra Museet.

Den i forrige Aarsberetning nævnte »Index Duplorum«, der udsendtes til forskellige Institutter og Personer, har foranlediget Rekvisitioner fra 38 Steder, til hvilke der er sendt det ønskede, for saa vidt Materialet strakte til, i alt 6185 Eksemplarer. Disse Institutter og Personer er følgende: California University, Berkeley; Field Museum, Chicago; Harvard University (Cryptog. Herb.), Cambridge, Mass.; Missouri Garden; New York Botanical Garden; Kew Herbarium; British Museum (Natural History); Rijksherbarium, Leiden; Bergens Museum; Universitetets botaniske Museum, Kristiania; Upsala botaniske Institut; Riksmuseet, Stockholm; Lunds botaniske Institut; Botanisk Institut, Helsingfors; Kejserlige botaniske Have, St. Petersborg; Akademiets botaniske Museum, St. Petersborg; Botanische Staatsinstitute, Hamburg; Kgl. botanisk Museum, Berlin; Botanisk Museum, München; Universitetets botaniske Institut, Wien; Botanisk Museum, Zürich; Botanisk Institut, Montpellier; Botanisk Institut, Caen; Botanisk Institut, Rom; Botanisk Institut, Firenze; Botanisk Institut, Coimbra; L'Herbier Boissier, Chambésy près Genève; Botanisk Laboratoriums Studialsal; M. J. W. Blankinship, St. Louis, Miss.; M. G. Bonati, Frankrig; Dr. F. Børgesen, Kbhvn.; Hr. Th. Holm, Brookland, U. S. A.; M. M. Gandoger, Villefranche; Mag. H. Lindberg, Helsingfors; M. E. Petit-mengin, Frankrig; Mr. W. Pringle, Vermont, U. S. A.; Professor Raciborski, Lemberg; General E. Paris, Frankrig.

Endvidere er der uddelt 131 Dubletter til følgende: Professor J. Briquet, Genève; Mr. J. W. Harshberger, Philadelphia; P. Junge, Hamburg; Dr. H. Ross, München og U. S. National Herbarium, Washington.

Endelig er der overladt »Danmarks Lærerforenings Bureau for Indsamling af Undervisningsgenstande« større Partier af 4 forskellige Plante-produkter.

4. Museets Forøgelser.

De af Danmark-Ekspeditionen hjembragte botaniske Samlinger (ved Cand. Lundager) overdroges af Staten til Botanisk Have, og vil nu i nærmeste Tid blive bearbejdede og interkalerede. Endvidere overgik Rostrups store Svampesamling ved Statens Køb af samme til Museet (for en Pris af 3,200 Kr.).

Fra følgende Institutioner har Museet i 1908 modtaget Samlingsgenstande, som Gave eller i Bytte: Dansk arktisk Station paa Disko (spritlagte Plantedele); Berliner Botan. Tauschverein (100 Ekspl.); Chicago, Field Museum (235 N. Am. Pl.); Dublany v. Lemberg (118 Frøprøver); Kristiania-Museet (112 Pl. fra Ellesmere Land); København, Dansk Botanisk Forening (608 Pl.; Frøprøver fra det arkt. Rusland, samlede af Professor C. Metzger); Lavang, Java, Hortus Tenggerensis (Knolde og Frø af trop. Kulturpl.); London, British Museum (Podostemaceæ og Java Pl., 78 Pl.); Lund, Botan. Forening (70 Pl.), Botan. Institut (22 Taraxaca o. a.); München, Botan. Museum (50 Andes Pl.); St. Petersborg, Kejs. botaniske Have (Frøprøver; 194 Tørpræparater, mest Nytteplanter); Stockholm, Riksmuseet (225 nord. og arkt. Pl.); Washington, U. S. National Herbarium (1052 N. Am. Pl.); Zürich, Botan. Museum (175 syd-afrik. og europ. Pl.).

Endvidere er der fra følgende Personer sendt os Samlingsgenstande: Missionær Berg's Enke, Kbhvn. (100 nord-indiske Pl.); Mr. W. H. Beeby, Thames Ditton (22 Shetland Pl.); Professor J. W. Blankinship (271 Pl. fra Montana); Portner Bjørkman, Kbhvn. (Hickory-Ved); Frk. Børgesen, Kbhvn. (Citrus-Gren fra Sicilien); Bibliotekar, Dr. Børgesen, Kbhvn. (150 n.-am. og japanske Characeæ; korsikanske Kalkalger); Mag. sc. C. Christensen, Kbhvn. (5 eksotiske Bregner); Direktør Dessauer, Kbhvn. (Kapsel af Calotropis, Ved af Nyssa); Bibliotekar E. Elberling, Kbhvn. (afd. Cand. Elberling's Herbarium); Konsul Fahnø, Kbhvn. (Matte fra Argentina); M. Gandoger, Villefranche (ca. 350 Pl. fra Tunis og Spanien); Dyrslæge L. Hansen, St. Croix (ca. 20 Pl. fra St. Croix); Mr. H. H. Haines, Indian Forest Service (Fotografier af Herbarieekspl. af Grewia); Professor Hannover, Kbhvn. (Kartetidsler); Gartner Hauschild, Gentofte (Bark af Melaleuca sp.); Dr. Hj. Jensen, Buitenzorg (en større Samling spritlagte Blomsterdele fra Java); H. Jepsen (Pulsatilla vernalis fra Vendsyssel); Mag. sc. Helgi Jónsson, Reykjavík (ca. 100 islandske Pl.); P. Junge, Hamborg (25 Cyperaceæ fra Slesvig og Holsten); Professor R. Keller, Winterthur (55 Myxomycetes fra Schweiz); Dr. H. Kylin, Upsala (nogle Havalger); Dr. W. Lipsky, St. Petersborg (2 Potamogeton fra Central-Asien); M. Leveillé, Le Mans (6 østasiatiske Epilobia); Cand. pharm. J. Lind, Kbhvn. (660 Pl., mest danske; 50 danske Svampe); Assistent M. M. Lund, Kbhvn. (Frø af Cardiospermum); Gartner A. Lange (283 danske Pl.); Mag. H. Lindberg, Helsingfors (71 finske Taraxaca); Mag. A. Mentz, Viborg (danske og syd-

franske Pl.); Mr. E. D. Merrill, Manila (2 Halophilæ fra Philippinerne); Konsulent, Mag. M. L. Mortensen, Lyngby (nogle Ølands-Pl.); Læge O. Møller, Kbhvn. (*Caryocar nuciferum*, Frugtsten); Mr. W. A. Merrill, New York Botan. Garden (74 n.-am. Polyporaceæ); Frk. Nielsen, Kbhvn. (Frø af *Macadamia ternifolia*); Professor F. W. Oliver, London (ca. 25 Marsk-Pl. fra Bretagne); General Paris, Frankrig (nogle eksotiske Mosser); Professor, Dr. V. A. Poulsen, Kbhvn. (Liken fra New-Zealand); Mr. C. G. Pringle, Vermont, U. S. A. (2300 Ekspl. af Pringle, *Plantæ mexicanæ* 1885—1906, Aarets største og værdifuldeste Gave!); Lærer R. Rasmussen, Bordø (2 Pl. fra Færøerne); Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Kbhvn. (25 Pl.); Mag. O. Rostrup, Kbhvn. (150 danske Pl.); Lærer Sandby, Terndrup; Professor Sauvageau, Bordeaux (160 *Fucus* fra Arcachon); Docent R. Stamm, Kbhvn. (blomstrende Lemnæ; *Claviceps*); Trækompagniet Kbhvn.'s Frihavn (39 udenlandske Vedsorter); Toldvæsenet i Kbhvn. (Blad af *Cycas*; Frø af *Pentadesma*); Proprietær Joh. Warming (*Astragalus* og *Limoniastrum* fra Biskra); Miss Anna Vickers Arvinger (220 Ekspl. af Havalger fra Barbados); Hr. P. Winge, Kbhvn. (fascieret *Lilium Martagon*); Kunstmaler K. Wiinstedt, Kbhvn. (9 Pl.); desuden fra forskellige af Museets og Havens Personale.

Af Exsiccatsamlinger har vi som Gave modtaget Kryptogamæ exsicc. Austro-Hungariæ, Cent. 15 og 16 fra K. K. naturhistorisches Hofmuseum i Wien og Herbarium Floræ Rossicæ, Fasc. 25—40 (800 Pl.) samt Sredinsky, Herbarium Cryptog. Rossic., Fasc. 1—2 (alt det udkomne) fra Akademiets botaniske Museum i St. Petersborg. Ved Køb er erhvervet N. Busch, *Flora Caucasica exsicc.*, fasc. VII—VIII; Collins, Holden & Setchell, *Phycotheca Bor. Am.*, XXIX—XXXI; Crouan, *Algues marines du Finistère*, 3 vols.; Malme, *Lichenes Suecici exsicc.*, fasc. III—IV, og Sydow, *Mycotheca germanica*, fasc. XIV—XV.

Haandbiblioteket er blevet forøget med Engler & Prantl, *Naturl. Pflanzenfam., Ergänzungsheft II*, 4 og Lief. 231—233; Rabenhorst, *Kryptogamenflora Deutschlands etc.*, Bd. VI, Lief. 6 og Bd. I. 9, Lief. 107—110; Register zu Dalla-Torre & Harms, *Genera Siphonogamarum*, 1908.

5. Laan af Planter fra andre Institutter.

Dr. F. Børgesen har atter tilbagesendt Slægten *Acetabularia* til Berlin's kgl. botaniske Museum. Mag. sc. C. Christensen har laant en Del af Slægten *Dryopteris* fra Berlin, fra U. S. National Museum i Washington og fra Kejs. botaniske Have i Wien. Mag. sc. Henning Eiler Petersen har tilbagesendt sine ældre Laan af *Ceramium*-Slægten til Berlin's Museum og til Stockholms Riksmuseum.

6. Arbejder fra den botaniske Have i København.

I 1908 er udkommet følgende Numre: 42. F. Børgesen: *The Dasycladaceæ of the Danish West Indies*. 43. E. Warming: *The Structure and Biology of Arctic Flowering Plants, I. Ericineæ (Pirolaceæ, Ericaceæ)*, 1. *Morphology and Biology*. 44. Henning Eiler Petersen: *The Structure and Biology of Arctic Flowering Plants, I. Ericineæ (Pirolaceæ, Ericaceæ)*, 2. *The biological anatomy of the leaves and of the stems*. 45. Frederik Børgesen: *The species of Arainvilleas hitherto found on the shores of the Danish West*

Indies. 46. J. Lind: Bemerkungen über einige parasitische Pilze aus Russland. 47. Henning Eiler Petersen: The Structure and Biology of Arctic Flowering Plants. 2. Diapensiaceae, *Diapensia lapponica* L.

7. *Museets Personale.*

Museets Personale er uforandret fra 1907. Museumsassistenten, Mag. sc. Ove Paulsen, har været bortrejst i Aarets sidste Maaned, og Stud. mag. C. Ferdinandsen samt Cand. pharm. A. Hesselbo har varetaget hans Arbejder.

8. *Museets Lokaler.*

Benyttelsen af Museets Lokaler har været omtrent som i de foregaaende Aar. Et mindre Værelse i Kælderen, som i en Aarrække har været benyttet af Hygiejnikeren, Professor Nielsen og senere en kort Tid af Dr. C. Wesenberg-Lund, er nu blevet forsynet med nogle Skabe og benyttes af Mag. sc. O. Galløe ved Studiet af Museets Likensamling.

C. *Biblioteket.*

(Bibliotekar, Dr. F. Børgesen).

Biblioteket har været aabent i 126 Dage. Læsestuen har været besøgt af 1222 Personer. Udlaan fandt Sted til 618 Personer, der laante 1232 Værker i 1468 Bind. Desuden har Biblioteket daglig været benyttet af Havens og Museets Funktionærer samt til Brug ved Forelæsninger.

Biblioteket har modtaget 134 Tidsskrifter (hvoraf 41 er Gaver) og 271 Værker med Fortsættelser (af hvilke 105 er Gaver). Giverne var: *Danmark*: Universitetet, det store kgl. Bibliotek, Zoologisk Museum, Meteorologisk Institut, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dansk Frøkontrol, det forstlige Forsøgsvæsen, Kommissionerne for Danmarks geologiske Undersøgelse, for Grønlands Undersøgelse, for Havundersøgelse, Danish Regional Bureau, Conseil permanent pour l'exploration de la mer, det kgl. danske Videnskaberne Selskab, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Statens Planteavludvalg, det kgl. danske Haveselskab, Generalstaben, Dansk botanisk og Naturhistorisk Forening, Redaktionerne af Gartnertidende og Haven, Dr. F. Børgesen, Mag. sc. C. Christensen, Bibliotekar Elberling, Stud. mag. Ferdinandsen, Mag. sc. O. Galløe, Professor M. Gertz, Redaktør L. Helweg, Oberstløjtnant Jenssen-Tusch, Professor W. Johannsen, Mag. sc. Helgi Jónsson, Bot. Gartner Lange, Cand. pharm. J. Lind, Mag. sc. A. Mentz, Cand. mag. M. L. Mortensen, Kammerherre P. G. Müller, Professor A. Oppermann, Dr. C. H. Ostfeld, Mag. sc. Ove Paulsen, Mag. sc. H. E. Petersen, Professor O. G. Petersen, Professor V. A. Poulsen, Mag. sc. C. Raunkiær, Dr. F. Kølpin Ravn, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Fru Sofie Rostrup, Dr. K. J. V. Steenstrup, Professor Vilh. Thomsen, Professor E. Warming, Professor Fr. Weis, Dr. Wesenberg Lund, Stud. mag. Ø. Winge, Cand. polyt. E. Østrup. *Udlandet*: British Museum (Natural History) i London, Royal Botanic Gardens (Kew), Botanisches Museum i Hamborg, kgl. bayrische Akademie der Wissenschaften i München, K. k. Hofmuseum i Wien, Botanisk Museum i Helsingfors, Académie impériale des Sciences i St. Petersborg, Jardin impérial (do.), Herbarier Boissier i Chambésy, The Superintendent of Government

Printing, India, The Secretary of State for India in Council, Institut botanique i Buitenzorg, U. S. Department of Agriculture i Washington, Carnegie Institution (Washington), Gray Herbarium (Harvard University), University of Toronto, Department of Agriculture (Jamaica), Botanical Department (Trinidad), Museo nacional de Montevideo, Bureau of Government Laboratories (Manila), Dr. Ch. Bernard, L.—A. Dode, Dr. Johan Erikson i Karlskrona, Professor E. Koehne i Berlin, Professor F. Kränzlin i Berlin, Professor J. Massart i Bryssel, Dr. Karl Reehinger i Wien, Professor C. S. Sargent (Mass.), Professor C. Sauvageau i Bordeaux, Professor Schinz i Zürich.

157 Bind er bleve indbundne og 20 mindre Hæfter er indsatte i Kartonomslag.

Manuskriptsamlingen har ved Gave fra Læge Edv. Keld i Svendborg modtaget Kjærbølling: »Planternes Terminologie og Systemlære«. Efter Ønske af Dr. Jens Holmboe ved Bergens Museum toges fotografisk Gen-givelse af nogle af Martin Vahls Manuskripter.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 11 Billeder; deraf er 4 købte, Resten er skænkede af Mag. sc. C. Christensen, Professor W. Johannsen, Magister Ove Paulsen, Grosserer Johs. Thornam, Dansk botanisk Forening, Redaktionen af »Gartnertidende« og Linnean Society i London.

Katalogskrivningen af Bibliotekets systematiske Katalog er fortsat af Mag. Carl Christensen. I Aarets Løb er katalogiseret Resten af Dicotyledonernes Familier (fra Nytaginaceae og ud), hvorved Afdeling 3 er fuldt katalogiseret. En ny Afdeling, »Flere Verdensdele«, af Afdeling 10, er oprettet af Værker, udtagne af forskellige andre Afdelinger. I Forbindelse dermed er udført forskelligt Interkaleringsarbejde.

Bibliotekets Personale. Medens Bibliotekaren i Oktober var paa et kortere Studieophold i Paris, vikarierede Mag. C. Christensen for ham.

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

Henlæggelsen af to Kvistkamre til Embedsboligerne er omtalt foran. Sagen angaaende et nyt Museum, der 17. Oktober 1907 af Konsistorium sendtes til Fakultetet, kom den 15. April 1908 tilbage til Konsistorium efter at være bleven grundig drøftet af Fakultetets naturhistoriske Medlemmer og af de til Haven knyttede Botanikere. 29. April sendte Konsistorium Sagen til Kvæstor, der afgav Erklæring 18. Oktober og ønskede nogle finansielle Oplysninger. 20. Oktober sendte Konsistorium Sagen til Udvalg.

E. Den botaniske Undervisning.

Her bør noteres det store Fremskridt, der skete derved, at det efter Andragende af Professor Warming blev af Ministeriet overdraget Mag. C. Raunkjær at deltage i den botaniske Undervisning; dette skete i Henhold til et af 23 naturhistoriske Studerende udtalt Ønske om forskellige Ændringer i Undervisningen til Skoleembedseksamen, og navnlig om en Cyklus af elementære Forelæsninger i Botanik. Han begyndte sin Undervisning med Efteraarsemesteret.

Plantetegningen for det Bülowiske Legat. Kobberstikker Chr. Thornam døde den 6. Februar 1908. Han var født 28. Januar 1822. Han havde

ledet Undervisningen i ca. 4 Decennier. I hele det 19de Aarhundrede har der kun været to »Tegnemestre« ved Flora Danica og for det Bülowiske Legat, Hr. Bajer og Hr. Chr. Thornam. En Nekrolog af den sidste findes i »Dannebrog« for 11. Februar. I Thornams Sted antoges Figurmaler A. Hou som »Tegnemester«.

Videnskabelige Publikationer.

Eug. Warming: a) Om Planterigetets Livsformer (Festskrift udg. af Københavns Universitet i Anledn. af H. M. Kongens Fødselsdag den 3. Juni 1908). b) Fieldnotes on the biology of some of the flowers of the Færøes (Botany of the Færøes). — C. Raunkiær: a) Fungi from The Danish West Indies, I. Introduction (Botan. Tidsskr. XXIX). b) Livsformernes Statistik som Grundlag for biologisk Plantegeografi (Ibid.). — C. H. Ostenfeld: a) Aalegræssets (*Zostera marina*'s) Vækstforhold og Udbredelse i vore Farvande. (Beretn. til Landbrugsmin. fra den danske biologiske Station XVI). Engelsk Udgave: On the Ecology and Distribution of the Grass-Wrack (*Zostera marina*) in Danish Waters. (Report of the Danish Biological Station XVI). b) The Land-Vegetation of the Færøes with special reference to the higher plants. (Botan. of the Færøes, III). c) Bemærkninger i anledning af nogle forsøg med spireevnen hos frø, der har passeret en fugls fordøjelsesorganer (with an English summary). (Svensk Botanisk Tidsskrift, vol. 2). d) Plantes récoltées à la côte nord-est du Grønland i: Duc d'Orléans, Croisière Océanographique accomplie à bord de la Belgica dans la mer du Grønland 1905. Bruxelles 1908. e) Phytoplankton aus dem Victoria-Nyanza. Sammelausbeute von A. Borgert, 1904—05. VIII Abhandlung. (Engler's Botan. Jahrbücher, Bd. 41). f) The Phytoplankton of the Aral Sea and its Affluents, with an Enumeration of the Algae observed i: Wissensch. Ergebn. d. Aralsee-Exp., Lief. VIII, Turkestan. Abt. d. k. Russisch. Geogr. Ges., St. Petersburg. g) On the Immigration of *Biddulphia sinensis* Grev. and its Occurrence in the North Sea during 1903—1907, and on its use for the Study of the Direction and Rate of Flow of the Currents. (Medd. Komm. Havundersøgelser, Ser. Plankton, I. 6). h) Martin Knudsen, C. G. Joh. Petersen, C. F. Drechsel og C. H. Ostenfeld: De internationale Havundersøgelser 1902—1907. (Skrifter udg. af Komm. Havundersøgelser, Nr. 4). — Fr. Børgesen: a) Gardening and Tree-planting (in the Færøes). Botany of the Færøes, III. b) An ecological and systematic account of the Caulerpas of the Danish West Indies (K. D. Vidensk. Selsk. Skr. 7. R., Afd. IV. 5). — C. Ferdinandsen and Ø. Winge: Fungi from the Danish West Indies: Phycomycetes, Ustilagineæ, Uredineæ, Discomycetes, Pyrenomyceteo et Fungi imperfecti, 2 Tab. (Botan. Tidsskr. XXIX). — Henning E. Petersen: a) Danske Arter af Slægten *Ceramium* (Roth), Lyngbye. (K. Danske Vidensk. Selsk. Skr., 7. R., V. 2).

3. Det zoologiske Museum 1908.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Hector F. E. Jungersen).

I. Bestyreren har bestemt og indordnet de indkomne Padder og besørget Afdelingens Korrespondance med Ind- og Udland og det bibliote-

kariske Arbejde. Udkommet er den under Studiesamlingen nævnte Afhandling om *Amphisila* og *Centriscus*, til hvilken 1ste Afdeling har ydet en væsentlig Del af Materialet.

Viceinspektør Winge har 1) ført Afdelingens Dagbøger og bestemt og indordnet de indkomne Pattedyr, Fugle (undtagen de islandske, der er varetagne af Mag. sc. R. Hørring) og Krybdyr; til 2) den fortsatte Gennemgang af Gumlere fra Lagoa Santa har der kun været ringe Tid tilovers. Udkommet er: Aarsberetningen om danske Fugle i 1907, i Vidensk. Medd. for 1908; Danmarks Pattedyr, udg. af Naturhist. Forening; Afsnittet om Hvirveldyr i A. W. Brøgger's Bog *Viste-Fundet*, en Ældre Stenalderes Køkkenmødding fra Jæderen.

Mag. sc. R. Hørring har gennemgaaet og ordnet Museets Magasin af udenlandske Fugle i Spiritus.

II. Fra »Danmark-Ekspeditionen« til Nordøst-Grønland 1906—08, under Ledelse af Mylius Erichsen, har Afdelingen modtaget som Gave en meget betydelig og smuk Samling Hvirveldyr. Fugle og Landpattedyr er varetagne af Lærer A. L. V. Manniche, Fiske og Sæler tilvejebragte af Stud. mag. F. Johansen. Indholdet var 36 Pattedyr-Skind af 6 Arter, 70 Hovedskaller af Land-Pattedyr, 22 løse Rensdyr-Horn, 51 Pattedyr i Spiritus (til Dels dog kun Kroppe og andre Dele), omkring 20 Sæl-Hovedskaller, 173 Fugle-Skind af 33 Arter, 97 hele Fugle og en Del Kroppe i Spiritus, 47 Kuld Æg, et Par Reder, et stort Antal Fiske i Spiritus (ca. 12 Arter) og forskelligt andet. Som noget af det sjældneste kan fremhæves: Ulve, Lækatte, Unger af *Calidris arenaria*, *Lestris longicauda*, *Falco gyrfalco*, Æg af *Calidris arenaria* og *Larus sabini*.

Magister Hørring's Indsamlinger paa Island fortsattes i Aar og gav følgende Udbytte: 226 Fugle-Skind, 112 Fugle i Formalin, mest Unger og Fostre, 46 Skeletter eller Hovedskaller af Fugle, nogle Mus i Formalin og Skelettet af en Hest, alt varetaget lige saa smukt som de tidligere Aar.

Fra Zoologisk Have er modtaget følgende i Haven døde Dyr: 25 Pattedyr: *Mephitis mephitica*, *Ursus arctus* pull., *Cynocephalus anubis*, *Felis concolor*, *Cervus canadensis* ♂, 3 Unger af *Cynocephalus hamadryas*, *Tamias striatus*, *Felis lynx rufa*, *Mycetes seniculus*, *Ursus tibetanus*, *Ateles ater*, *Trichechus rosmarus* pull., *Felis pardus*, *Felis serval*, *Felis onca*, *Felis macrocelis*, *Cynælurus jubatus*, *Herpestes ichneumon*, *Sarcophilus ursinus*, *Ursus labiatus*, *Chrysothrix sciurea*, *Canis* sp. aff. *carnivoro*, *Felis* sp.; 22 Fugle: *Cittocincla tricolor*, *Dendrocycna autumnalis*, *Chasmorhynchus nudicollis*, *Pomatorhinus erythrogenys*, *Gymnorhina leuconota*, *Pycnonotus jocosus*, *Xanthura cyanocapilla*, *Bucorax abyssinicus*, *Halcyon gigas*, *Himantopus candidus* 2 Stkr., *Strix flammea*, *Falco gyrfalco* 2 Stkr., *Larus eburneus*, *Crax daubentonii*, *Rhamphastus toco*, *Ara hyacinthina*, *Vidua paradisaea*, *Gracula javanensis*, *Ardea purpurea*; Æg af *Spheniscus demersus* og *Gyps fulvus*.

Af de Fugle, der er indsendte fra Fyrene, er 247 benyttede paa Museet.

Fra Nationalmuseet modtoges en meget stor Samling Knogler fra en Ældre Stenalderes Køkkenmødding ved Kasse-mose ved Arresø, indeholdende Levninger af 18 Arter Fugle, blandt dem Tjur, Gejrfugl og Sule, og 12 Arter Pattedyr, blandt dem Bæver og Vildkat.

Gaver er desuden modtagne fra Docent R. Stamm (77 danske Fugle og 43 Smaapattedyr, til dels skindlagte af ham selv, smukt behandlede, og 5 Haletudser af *Rana agilis* fra Lundeberg), Forpagter Christiani (8 Dværgmus og en Markmus fra Bølling Sø), Dr. A. Bøving (en Alca torda og en Cephphus grylle), Mag. sc. R. Hørring (et Par islandske Fiske, nogle grønlandske Fugle-Fostre og et islandsk; 32 danske Fugle, en *Hapale penicillata*), Dr. O. Hørring (3 danske Fugle), Politibetjent Dam (3 *Anas penelope*), Frk. Þórunn Jónsson (55 Skind af islandske Fugle), Dr. Th. N. Krabbe (en Bastard af *Ligurinus chloris* og *Serinus canarius*, skudt paa Amager, og Hoved og Fødder af *Sula bassana* fra Grønland), Dr. O. Helms (to grønlandske Fugle-Skind), Restauratør Andersen (en *Cercopithecus callitrichus*), Oberstinde Thestrup (6 Fugle, døde i Bur), Kassekontrolør Bangert (8 Skind af Paradisfugle, 6 Skind af sjældnere Kolibrier og 2 Skind af *Uria arra*, ejendommelige Varieteter fra Grønland), den kgl. grønlandske Handel (en Del store Sild fra Frederikshaab), Apoteker Teilman Friis (9 Hovedskaller af danske Pattedyr), Dr. Arctander (32 nordiske Fugle-Skind), Landbrugskand. C. Benthin (en *Corvus cornix*, ualmindelig lille), Kommunalærerinde, Fru Christensen (en Solsort-Rede omdannet af Spurve), Lærer J. Jensen (Skjold og Æg af *Testudo ibera*), Forpagter Valentiner (3 *Accipiter nisus* og en *Arvicola amphibius*), Nationalmuseet (en Samling Knogler fra en Stenalders-Køkkenmødding ved Lovns og nogle jordfundne Knogler af Raadyr, Kron dyr, Vildsvin o. a.), Konserv. H. P. Hansen (Krop af *Vespertilio nattereri*), Hr. Hauschild (en *Mus sylvaticus* og to Arter *Lygosoma*), Banearbejder Jacobsen (en *Iynx torquilla*), Konserv. Scheel (en Unge af *Lepus cuniculus*, to Dununger af *Accipiter nisus*, Skelet-Dele af *Columba oenas*), Gartnerelev Olaf Hagerup (en *Luscinia philomela*), Hr. J. Winther (en større Samling Knogler fra Yngre Stenalders Køkkenmødding ved Troldebjerg, Langeland), Hr. A. Madsen (en Dununge af *Rallus aquaticus*), H. Winge (4 *Sorex vulgaris* og 1 *Turdus merula* juv.), Hr. Bardrum (en *Sorex vulgaris*), Hr. L. Olsen (et vanskabt Høns-Æg), en unævnt Giver (et Skind af *Scops giu*), Assistent i Finansministeriet A. Koefoed (Rede af *Sylvia nisoria*), Cand. polyt. Galle (en stor *Phoxinus aphyia*), Dr. V. Nordmann (et Ribben af *Bos urus* fra Kongsted), Dr. Porsild (10 grønlandske Fugle-Skind), Hr. E. Lehn Schiøler (2 *Larus leucopterus* og 4 *Somateria spectabilis* fra Grønland, saltede), Dr. Wegge (to Unger af *Vesperugo pipistrellus*), Proprietær Albert Henriques (en større Samling jordfundne Knogler fra et Kildevæld ved Landsledgaard, mest af Husdyr), Hr. Thal Larsen (4 Kasuar-Æg), Dr. H. Bølling (Dele af et mosefundet Elsdyr-Horn), Konserv. Hamburger (Overarme af *Polyboroides* og *Schizorhis*), Overlærer Zoffmann (en *Sminthus subtilis* fra Thy), Hr. Rud. Helms (to *Ceratodus forsteri* og Skind og Skelet af *Sarcophilus ursinus*), Lærer Askholm (et mosefundet Svælgben af *Tinca vulgaris*), Professor Kølpin Ravn (en Overarm af *Bos urus* fra Kalktuf i Nørlund Skov), Seminarieførstander Martin Kristensen (nogle mosefundne Knogler af *Cervus elaphus*), Seminarielærer Albert Jensen (et Rensdyr-Horn fra Vindelev Mose ved Jelling), Professor O. G. Petersen (en *Gallinula chloropus*), Dr. Kiær (Hoved og Fødder af *Cygnus musicus* fra Tasiusak i Sydøstbugten, Grønland), Cand. mag. Ad. Jensen (et Skind og 5 Hoveder af *Corvus corax* fra Grønland), Købmand Brandorff (nogle jordfundne Hesteknogler fra Kolding), Hr. Steel (en Unge af *Dasyurus viver-*

rinus og 6 Arter Padder fra N. S. Wales, deriblandt *Pseudophryne australis*, som ny for Museet), Kapt. Daniel Bruun (en stor Samling Knogler, mest af Husdyr, udgravede ved et Gudehov ved Hofstaðir).

Ved Bytte og Køb er tilkommet: en meget nyttig Samling danske Pattedyr, tilvejebragt af Konserv. H. P. Hansen i Herning, omfattende 106 i Spiritus og 79 Skind, mest med tilhørende Hovedskaller; en udstoppet *Otis tarda* fra Hanstholm, en *Mustela erminea*, 6 udstoppede danske Smaapattedyr og 4 i Spiritus, et Par Horn af *Cobus ellipsiprymnus*, 25 Hovedskaller af Pattedyr, mest danske; en Samling Hovedskaller af Smaapattedyr, mest fra Uglegylp, fordelte i 40 Glas, stammende fra P. Tauber; en Hovedskal af *Felis leo*, 5 Skind af *Sciurus vulgaris* fra Norge, 2 mosefundne Hjerne-kasser af Kron dyr med Horn; en udstoppet *Anthus pratensis*, hvidgul Varietet; nogle mosefundne Knogler af Raadyr, Okse og Hest; et Skind af *Falco gyrfalco* fra Norge, 2 Skind af *Mus sylvaticus* fra Norge, 6 sjeldnere udenlandske Pattedyr-Skind og en Hovedskal, en *Arvicola amphibius*, et Par Kindtænder af Hest fra »Kalktuf« i Nørlund Skov, en *Lanius excubitor* fra Færøerne, 10 grønlandske Fugle-Skind, 32 Skind af danske Rovfugle.

III. Opstillet er: I Pattedyr-Samlingen: 9 udstoppede (blandt dem *Sarcophilus ursinus* og *Ursus labiatus*), et Skelet af *Cervus canadensis*, 26 Hovedskaller. I Fugle-Samlingen: 6 udstoppede. I Krybdyr-Samlingen: 2 i Spiritus og 2 Æg. I Padde-Samlingen: 2 Arter australske Padder og Haletudser af *Rana agilis* i Spiritus. I Fiske-Samlingen: 2 *Ceratodus forsteri* i Spiritus. — Et af de største Værelser paa Museets Loft er istandsat og forsynet med flere Vinduer, hvorved Afdelingen har faaet et meget forbedret Rum.

IV. Paa Museets Aabningsdage har det været besøgt af 87738 Mennesker. Af Adgangskort til Studerende, Lærere og Kunstnere er uddelt 54. Afdelingens Samlinger have været benyttede af følgende Udlændinge: Professor Knipowitsch, Mr. Gerrit S. Miller, Mr. H. Chas. Williamson, Professor Collett.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektør, Dr. Fr. Meinert).

I. Insekter.

1) Arbejdet med den tidligere Generalsamlings Forening med den Westermanske Samling er fortsat. Sammenstillet er 23 Skuffer med Co-reidæ (Cand. Schlick).

2) Korrespondance er ført med Museerne i Paris, London, Cambridge, Oxford og med Mr. V. Bagnall, Durham, Monsieur Lapouge, Poitiers, Monsieur G. A. Poujade, Paris, Mr. Aug. Busck, Washington, Pater E. Wassmann, Luxemburg, Dr. Thienemann, Münster, Lærer Esben Petersen, Silkeborg, Brygger Johansen, Hillerød. — Herved er dels indledet Byttefor-

bindelser med disse Institutioner og Videnskabsmænd, dels modtaget Gaver fra dem, dels har Museet faaet meget af sit hidtil ubestemte Materiale bestemt og endelig har det modtaget mange Særtryk til sit Bibliotek (Dr. Bøving).

3) Der er anvendt megen Tid paa at ordne, opstille i Tuber og Cylinderglas, etikettere og for mange Arters Vedkommende bestemme de store Forøgelser af Coleopterlarver, som Museet dels har faaet foræret, dels har tilbyttet sig af Mr. Shelford, Oxford, Monsieur Lapouge, Monsieur Lesne, Paris, Mr. Champion, London, Rentier Hauschild, Gentofte, Brygger Johansen, Hillerød, Lærer Kryger Jensen, Gentofte, Bogtrykker E. Rosenberg, København, Cand. jur. J. C. Nielsen, København, Cand. mag. Hjalmar Jensen, Java, Fru Sophie Rostrup, Dr. Th. Mortensen, Cand. Schlick, Dr. Bøving. — En Liste er optaget over disse tilkomne Larver, af hvilke 104 er ny for Afdelingen (Museets i Forvejen anseelige Larvesamling, den største og bedst ordnede i Europa, bestod efter den sidste, af Dr. Meinert 1893 givne Fortegnelse af i alt 747 Arter (Dr. Bøving).

4) I Fortsættelse af den af Kommunelærer Esben Petersen sidste Aar foretagne Revision og Beskrivelse af Afdelingens danske Trichopterer, Psocider og Planipenner, er det hidtil ubearbejdede Materiale af islandske Trichopterer bleven præpareret, bestemt og ved Gaver suppleret af Hr. Esb. Petersen, og endvidere er de eksotiske Former (navnlig fra Venezuela) blevene behandlede og beskrevne af Dr. Thienemann, Münster. Afdelingens Planipenne-Samling er ved Gave fra Monsieur G. A. Poujade, Paris, bleven forøget med følgende franske Arter: 1) Myrmeleo formicarius Wallis. 2) Myrmeleo tetragrammicus Fabr og 3) Myrmeleo formicalynx Fabr.

5) Paabegyndt en Indregistrering af Afdelingens danske Biller (Dr. Bøving).

6) Gennemset H. L. Hauschilds Samling af Pentatomidæ og Coreidæ (Cand. Schlick) samt Carabidæ og Chrysomelidæ (Dr. Bøving) og udtaget — ved Hr. Hauschilds Gavnildhed — en meget betydelig Mængde Slægter og Arter, som ikke tidligere var repræsenterede i Museets egen Samling. (Af Chrysomeliner saaledes alene 402 Stkr.).

7) Fortsat Bytningen af eksotiske Insekter, navnlig Sommerfugle, med Maleren, Professor Joakim Skovgaard. Herved indvundet for Museet et rigt, friskt Materiale fra Java, Abyssinien, Kongo, Mellemamerika m. m. Desværre er alle Dyrene ubestemte; men for at forhindre at disse Nyerhvervelser skulde ligge for længe upræparerede og ubestemte hen, er der imidlertid ved velvillig Imødekommen fra Redaktør Kløckers Side truffet det Arrangement, at Hr. Kløcker udspænder og bestemmer Sommerfuglene mod at Museet til Gengæld afgiver Dubletter af disse til ham, efter de sædvanlige Regler for Bytning og Bearbejdelse. — Ved at bytte med Hr. B. G. Rye har Museet erhvervet 6 for dansk Fauna ny eller meget sjeldne Biller (Dr. Bøving).

II. Edderkopper og Tusindben.

Intet at meddele.

III. Krebsdyr.

(Dr. H. J. Hansen).

1) Gennemgaaet for højere Krebsdyr et stort Materiale af Bundprøver fra danske Farvande, særlig fra den dybe Del af Skagerak; Materialet er

samlet af »Thor« ved Dr. A. C. Johansen og efter Anmodning overladt Afdelingen af Dr. Johs. Petersen paa Betingelse af, at det blev videnskabeligt bearbejdet under en Revision af den danske Fauna af højere Krebsdyr, og at Dr. Petersen fik de Dyr tilbage, han maatte ønske. Udbyttet af højere Krebsdyr, som Afdelingen enten ikke besad fra noget andet Sted eller dog ikke besad fra Danmark, eller som var svagt repræsenteret i Museet er meget betydeligt. Alene af Isopoder erhvervedes flere for Museet ny Slægter.

2) Gennemgaaet for højere Krebsdyr et anseeligt Materiale af Plankton, taget af »Thor« i danske Farvande. Materialet er samlet af Dr. A. C. Johansen og af Dr. Petersen overladt paa samme Betingelser som Bundmaterialet.

3) Bestemt og sammenarbejdet med Generalsamlingen de af »Thor« i 1903—05 omkring Island og Færøerne indsamlede Cumaceer, 45 Arter, af hvilke 20 var ny for Afdelingen og 4 ubeskrevne. — Dyrene fylder 103 Tuber og 2 Cylinderglas. Endvidere bestemtes og inddrogtes de af »Beskytteren« og andre ved Island samlede Cumaceer (47 Tuber).

4) Revideret Bestemmelserne af Afdelingens opstillede Samling af danske Cumaceer og bestemt det senere tilkomne, væsentlig af »Hauch« og »Thor« indsamlede Materiale; dette sidste udgjorde ca. 280 Tuber. Antallet af danske Arter steg fra 27 til 34 Arter. Manuskriptet til en ny Fortegnelse over Arterne og deres Udbredelse i vore Farvande er udarbejdet og færdig til Trykning.

5) Revideret Bestemmelserne af den største Del af Afdelingens opstillede Samling af Isopoder (med Tanaider) og bestemt det meste af det senere tilkomne, væsentlig af »Hauch« og »Thor« samlede Materiale. Manuskriptet til en ny Fortegnelse er halvfærdigt. (En endelig Redegørelse for Vækst og Omfang af Samlingen vil blive givet i Beretningen 1909).

6) Bestemt saa vidt muligt Afdelingens Materiale af eksotiske Mysider i Anledning af en udenfor Museet foretagen Bearbejdelse af et stort Materiale af denne Orden fra den hollandske »Siboga«-Ekspedition. (I Arbejdet over dette Materiale vil nogle ny, vort Museum tilhørende ostindiske Former blive beskrevne).

Nyerhvervelser.

»Danmark-Ekspeditionen« har givet Afdelingen største Delen af det indsamlede Arthropodmateriale. Kommuelærer Kryger-Jensen: En Samling Insektæg (Gave). Rentier L. Hauschild: Insektlarver fra Viktoria (Gave). Cand. mag. Hjalmar Jensen: Insektlarver og Insekter fra Java (Gave). Inspektør Faye, St. Croix: En Kasse tørrede Insekter fra denne Ø (Gave). Lærer Mathiesen, Mullerup, Hr. Sivertsen, Pekin, Hr. Stevelt, København, Forvalter C. F. Høyer, Student Madsen, Frk. Olga Søndergaard: Mindre Gaver, væsentlig eksotiske Insekter. — Forskellige, bestemte Leddyr fra N. S. Wales er givne af Mr. J. Steel. Rentier Hauschild: En stor Samling Pentatomidæ og Coreidæ (Gave). Urmager Hjalmar Ussing, Randers: Tægen *Aphelochirus montandoni* (ny for Faunaen — Gave). Rentier L. Hauschild: En stor Samling Caraber og Chrysomeliner (Gave). Bogtrykker E. Rosenberg: 10 Stkr. Billelarver og Billepuper fra Danmark og N. Amerika. Mr. R. Shelford: Sjældne Billelarver fra Indien; heriblandt Larven til *Mormolyce phyllodes*. Kommuelærer Kryger Jensen: ca. 100

Tuber med danske Billelarver (Gave). Cand. Schlick: 3 Larver af *Microzoum tibiale* og Imago, Puppe og 3 Larver af *Ochthebius pygmaeus* (Gave). Dr. David Sharp: *Dryocora howitti* fra Ny-Zeeland (Gave). Monsieur Lapouge: ca. 30 Stkr. Carabus-Larver (meget værdifuld Samling. Ved Bytning). Monsieur Lesne: Larver til *Hispa testacea* og *Lyctus linearis*. Mr. Champion: Larve til *Helops striatus*. Forvalter C. F. Høyer, Laboratorieførstander Meyer, Dr. Th. Mortensen, Cand. jur. J. C. Nielsen, Mr. Scott og Dr. Bøving: mindre Gaver af Billelarver. Toldforvalter Charles Kiene, Hainau: 550 Kapsler Sommerfugle fra denne Lokalitet. Professor J. Skovgaard: Mange eksotiske Sommerfugle. Adjunkt Godskesen, Hillerød: *Sphinx atropos* larve. Monsieur Lesne: Larver, 2 Imagines af *Platyparea poeciloptera*. Sløjdlærer Larsen: *Phyllomyza securicornis*. Pater E. Wasmann: *Ænigmatias blattoides*, *Henogastra inflata*, *Termitoxenia Assmuthi* og *Termitoxenia Heimi*. Mr. Knab, Washington: 2 Ekspl. af Myggen *Lutzia bigotii*. Cand. mag. C. J. With: En Samling Præparater vedrørende sydamerikanske Cheliferiner. Modtaget fra 1ste Afdeling: *Diadema balænarum*.

Afsendte Sager:

Til Mr. Richard V. Bagnall:	18 Tuber Thysanoptera.
— Dr. Thienemann:	21 — eksotiske Trichopterer.
— Hr. Esben Petersen:	Museets islandske Trichopterer.
— British Museum (Dr. Waterhouse):	10 Tuber Donaciinlarver.
— Jardin des plantes (Prof. Bouvier):	28 — —
— Monsieur Lapouge:	29 — Carablarver.
— Cambridge Museet (Dr. D. Sharp):	26 — Donaciinlarver.
— Oxford Museet (Mr. Shelford):	12 — Malacodermlarver.
— Hr. E. Rosenberg:	34 Coleopterarter (Imagines).
— Dr. E. G. Racovitza, Paris:	5 Ekspl. <i>Bathycopea typhlops</i> .
— Pater Wasmann:	1 Ekspl. <i>Paussus Kannegieteri</i> , Larve.
— Smithsonian Institution (Mr. Busck):	en <i>Paussus</i> larve, 25 Tuber Donaciinlarver.
— Prof. Melander, Washington:	11 Stkr. forskellige Diptera.

Modtaget tilbage af udlaante Sager:

Fra Kommuelærer Esben Petersen:	En Kasse danske Græshopper, som han har bestemt for Museet.
— — Esb. Petersen:	En Kasse islandske Trichopterer.
— Bibliotekar G. de Lapouge:	En Samling af Afdelingens Carablarver, som var sendt ham til Revision og Komparation.
— Dr. A. Thienemann:	Museets eksotiske Trichoptera.

Paa kortere Tid har Afdelingen udlaant:

Forskellige Insektformer til Afbildninger i »Danmarks Fauna«, udg. af Naturhistorisk Forening.

Student K. Henriksen har laant Afdelingens Mikroskop, Nr. 5895, som Hr. Esb. Petersen havde tilbagesendt. Hr. E. Rosenberg har tilbagesendt et til ham udlaant Præparationsmikroskop.

Afdelingen har i Aarets Løb, foruden af hjemlige Videnskabsmænd, Samlere og Studerende, været besøgt af Pater E. Wasmann, Luxemburg, Mr. Verrall og Mr. Collin, England.

Paa *Afdelingens Materiale* er følgende *Litteratur* helt eller delvis baseret:

1) *H. J. Hansen*: Crustacea Malacostraca I. (The danish Ingolf-Expedition, Vol. III, part 2 — 120 pg. 5 Kobbertavler). Heri bearbejdet det af »Ingolf«, »Thor« og de øst-grønlandske Ekspeditioner hjembragte Materiale af Dekapoder, Euphausiacea og Mysidacea.

2) *A. Klocker*: Danmarks Fauna. Sommerfugle. 1. Dagsommerfugle (96 pg., 134 fig.).

3) *W. Lundbeck*: Diptera danica, Part II. (164 pg., 48 fig.). — Asilidæ, Bombyliidæ, Therevidæ, Scenopinidæ.

4) *Esben Petersen*: Islandske Trichoptera (Entomol. Medd., Ser. 2, Vol. 3, pg. 241—244).

5) *B. G. Rye*: Danmarks Fauna. Biller. 1. Løbebiller (178 pg., 155 fig.); med en Indledning om Biller af *Adam Bøving* (16 pg.) og Beskrivelser af Løbebillernes Larver af *J. C. Nielsen* (32 pg.).

6) *C. J. With*: III. An account of the South-american Cheliferinæ in the collections of the British and Copenhagen-Museums (123 pg. — 4* — 3 pl.; extr. Transact. Zool. Soc. London, Vol. XVIII, 1908).

Afdelingens Bibliotek:

Til Afdelingens nu helt ordnede Særtryksamling er udarbejdet et fuldstændigt Seddelkatalog (ca. 3,500 Sedler, skrevne af Student Kai Henriksen). Det ældre Katalog over indbundne større Værker, Tidsskrifter etc. er reviderede og en ny Fortegnelse over disse er — i Seddelkatalog-Form — paabegyndt (ca. 300 Sider skrevne af K. Henriksen). Der føres nu nøjagtig Liste over Afdelingens aarlige Litteraturforøgelser.

Afdelingens Assistent, Dr. Bøving, har med Orlov været paa Rejse fra April til Midten af September 1908 og dels besøgt Museer og videnskabelige Institutioner i Berlin, Paris, London, Cambridge, Oxford, dels undersøgt Islands Fauna langs Sydrenden af Vatnajökul.

De Moltkeske Afdelinger.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Hector F. E. Jungersen).

For videregaaende naturhistoriske Studerende har Bestyreren fortsat Gennemgangen af Dyrerigets Hovedformer i 3 Timers ugentlige Forelæsninger. — I Foraarshalvaaret afsluttedes Fuglene (Vadefugle, Rovfugle,

Sangfugle, Skrigefugle, Klatrefugle), derefter blev gennemgaaet Pattedyrs Bygning i Almindelighed samt særlig Monotremes og Pungdyr (29—23 Tilhørere); i Efteraarshalvaaret fortsattes med Forelæsninger over de monodelphede Pattedyr (Insektædere, Flagermus, Hovdyr, Elefanter, Hyrax, Søkøer, Rovdyr, Sæler, Hvaler og de nulevende sydamerikanske Gumlere) (31—26 Tilhørere).

I begge Halvaar er afholdt et zootomisk Kursus med Assistance af Dr. Th. Mortensen, 2 Dage om Ugen i 2 sammenhængende Timer (14 Deltagere i Foraarshalvaaret, 16 i Efteraarshalvaaret); i første Halvaar blev gennemgaaede: *Tropi donotus natrix*, Kanin og Marsvin, i andet Halvaar: Protozoer; *Spongilla*; *Hydra*; *Pennatula*; Planarier; Rotatorier; Naider; *Lumbricus*; *Perichæta*; *Rynchelmis*; *Hirudo*; *Piscicola*; *Nephele*; *Clepsine*; *Aphrodite aculeata*; *Ascaris megalocéphala*; *Alcyonella*; *Paludicella*; *Buccinum undatum*; *Mytilus edulis*; forskellige Cladocerer (*Leptodora*, *Bythotrephes*, *Bosmina*, *Sida*, *Ceriodaphnia* m. fl.). I September blev paa et særligt Kursus, 2 sammenhængende Timer, 1 Gang om Ugen, gennemgaaet *Amphioxus lanceolatus* (6 Deltagere).

Studiesamlingen har været benyttet af 15 videregaaende Studerende i første, 19 i andet Halvaar. Vejledning gaves foruden af Bestyreren af Cand. mag. Ad. Jensen og Dr. Mortensen. Cand. mag. Ad. Jensen har i 4 ugentlige Timer ved eksaminatorisk Gennemgang givet et Overblik over Dyreriget for yngre naturhistoriske Studerende (17 Deltagere i første, 21 i andet Halvaar). Som i tidligere Aar har Studiesamlingen været benyttet af Dr. W. Sørensen til Statens Lærerkursus og Feriekursus; endvidere af Cand. mag. Ad. Jensen, Dr. Nordmann og Dr. Bøving til et Kursus for Faglærerinder. Som sædvanlig har der desuden været Arbejdsplads for videnskabelige Arbejder af Dr. Th. Mortensen.

Samlingen er i Aarets Løb bleven forøget med nogle og fyrretyve Præparater, de fleste af Hvirveldyr. Særlig kan nævnes *Cathartes atratus* og *Pandion haliaëtus*, begge udstoppede; Kranie af *Rhinoceros bicornis*; de ejendommelige Paddeformer: *Trichobatrachus robustus* ♂ og ♀; *Hymenochirus boettgeri*, *Rhinoderma darwini*, *Gampsosteonyx batesi*, *Nectophryne afra*, en Chamæleon (*Rhampholeon spectrum*); *Umbellula lindahlii* fra Grønland, Æg af *Rossia owenii* i Skaller af *Cyprina islandica*, to Kæmpeeksemplarer af Larver af *Pelobates fuscus*, en Staalorm med et halvslugt Firben.

Gaver er modtagne fra: Grosserer Skjoldager (Ligula af en Brasen), Læge Bølling, Ringsted (en Unge af Pindsvin), Urmager Ussing (*Cordylophora lacustris* fra Mellerup, Randers Fjord); Løjtnant Møller (Æg af *Rossia*, fiskede ½ Mil Ø. for Lysegrunden); Docent Stamm (en monstrøs Aborre fra Damhussøen, nogle Unger af forskellige *Exocoetus*-Arter; Fotografi af *Equus grevyi*, Præparat af Coccidier); Forretningsfører J. P. Mide, Roskilde (2 kæmpestore Larver af *Pelobates* fra en Dam paa Slorup Mark, den største 200 mm lang fra Snude til Halespids, 25 mm længere end noget hidtil beskrevet Eksemplar); Cand. mag. Ad. Jensen (en stor *Umbellula lindahlii* fra Nord-Grønland); Overlæge O. Helms (*Raniceps raninus* fra Nakkebølle); Cand. mag. Hj. Jensen, Buitenzorg (*Omalonyx* sp.); Fisker P. Villumsen, Snekkersten (en monstrøs Rhombus, en *Lumpenus* og en *Lithodes*); Cand. phil. Henry Ette (Hoveder med Bløddelene af *Cystophora cristata* ♂ og ♀).

Samlingen af mikroskopiske Præparater til Undervisningsbrug er som i tidligere Aar forøget med en Del (nogle og tyve) nye af Dr. Mortensen udførte Præparater. Fire nye Mikroskoper (Leitz' Fabrikat), med Revolvere til 3 Objektiver, er anskaffede paa Grund af det forøgede Antal Studerende, der deltager i det zootomiske Kursus, endvidere af samme Grund to nye Præparerlouper. Enkelte nye Forelæsningstavler er udførte, og Bogsamlingen er bleven forøget med: Nordisches Plankton, 7.—9. Hæfte; Newton: A Dictionary of Birds; Ecker-Wiedersheim-Gaupp: Anatomie des Frosches, 3 Bind, 2. Del; Lampert: Das Leben der Binnengewässer, 1.—9. Hæfte; Danmarks Fauna: 3. Rye. Biller. 1. Løbebiller; 4. Kløcker: Sommerfugle. 1. Dagsommerfugle; 5. Winge: Pattedyr.

Bestyreren har offentliggjort som 1ste Del af den i Aarsberetningen for 1906 omtalte Undersøgelse over Fiskegruppen Hemibranchii »Ichthyotomical Contributions«. 1. »The Structure of the Genera Amphisile and Centricus«, i d. kgl. danske Vidensk. Selsk. Skrifter, 7de Række, Naturv. og mathem. Afd., VI., 2. 1908.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen).

Forøgelse af Samlingen. Større Forøgelser. Anselige Samlinger ere hjembragte fra Østgrønland af Danmark-Ekspeditionens Zoolog T. Johansen og fra Vestgrønland af Afdelingens konkologiske Assistent, Cand. mag. A. S. Jensen, som under den af ham ledede Fiskeri-Ekspedition har fundet Lejlighed til ogsaa at foretage Indsamlinger. Det vigtigste Udbytte af disse er et stort Antal Eksemplarer i forskellig Alder af Umbellula encrinus, paa hvis Stilk Hr. Jensen har opdaget et lille, meget interessant nyt Kolonidyr, hvis systematiske Stilling endnu ikke er opklaret. Der er ligeledes hjembragt et stort Materiale af Sagitta. Hr. Plantageejer Thal Larsen Probolingo, Java, har foræret Afdelingen en stor Samling fra Molukkerne, omfattende Snegle og Muslingskaller, Hornkoraller, Sortkoraller og Svampe. Paa nogle af Skallerne findes talrige Bryozoa. Endelig har den danske Konsul i Singapore, S. Gad, atter i Aar vist sin Interesse for Museet ved at sende dette en anelig Samling af Havdyr, hvis Hovedmasse udgøres af Svampe, ottearmede Koraldyr, Echinodermer og Goplepolypper. Mindre Bidrag skyldes: Hr. Th. Steel (12 Arter af Landplanarier samt en Peripatus fra N. S. Wales), Museet i Strassburg ved Professor Döderlein (4 Arter af Echinider), Pariser Museet (10 Arter af Søstjerner og Slangestjerner), Museet i Washington (7 Arter af Echinider), Museet i Cambridge, Nordam. (2 Cidarier-Former), Cand. mag. Hj. Jensen (nogle smukke Koraller samt andre hvirvelløse Dyr fra Java), Dampskibskaptajn Ørsted (nogle Goplepolypper og Bryozoa fra Nordsøen), Undersøgelsesdamperen »Thor« ved Dr. Schmidt (Eksemplarer af Umbellula, en Svamp og nogle Echinider), Dr. Th. Odhner, Upsala (1 Ekspl. af Ikten Brachyphallus crenatus), Dr. Th. Mortensen (nogle Hydroider og Søpunge fra Limfjorden), Docent H. Stamm (Æggekapsler af Rhynehelis limosella), Urmager Mortensen, Ny Zeeland (nogle Mollusker og Echinider), Cand. mag. Hørring (nogle recente og fossile Mollusker fra Island), Dr. Filiozat, Vendôme (nogle Melicertites-Arter), Snedker Sørensen, Gjedsted (et Eksemplar af Nereis virens), Frk. Zahles Skolesamling

(nogle Blæksprutter fra Siam), Dr. Fischer, Kalifornien (nogle Echinider og Asterider), Underlæge Møller (nogle paa »Beskytteren« under Island gjorte Indsamlinger), Hr. Plantageejer Thal Larsen (nogle Konkylier fra Java). Af Hr. Fiskehandler Dinesen er købt nogle store Askarider fra en Finhval.

Videnskabeligt-, Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har beskæftiget sig med Studiet af Bryozoen saavel i den danske som i den franske Kridtformation, og for de sidstes Vedkommende navnlig studeret den interessante uddøde Familie Eleidæ. Af det fra en Række franske Lokalteter hidrørende Materiale, som Afdelingen for nogle Aar siden har erhvervet, er en Række til denne Familie hørende Arter udskilt, bestemt og videnskabeligt undersøgt. Som Forberedelse til et Arbejde af Bestyreren over Bryozoen i den danske Kridtformation har to yngre Zoologer, d'Hrr. Cand. mag. Steffensen og Sørensen Wang, under Bestyrerens Vejledning foreløbig udskilt og bestemt de lettest kendelige Arter fra nogle og tyve danske Lokalteter. I det hele besidder Afdelingen Materiale til Studiet af de danske Kridtbryozoen fra ca. 40 Lokalteter. Afdelingens malakologiske Assistent, Cand. mag. A. S. Jensen, har i det forløbne Aar haft Orlov for at kunne lede en Fiskeriexpedition til Grønland, og Dr. Nordmann, som i den Tid har vikarieret som Konkyliolog, har været beskæftiget dels med Ordning og Etikettering af forskellige Samlinger af saavel Hav- som Land- og Ferskvandsmollusker fra Middelhavet, Balkan-Egnene og Sibirien, dels med Sortering af Bundprøver fra Fiskerifartøjet »Thor«. Desuden har han udført forskellige andre forefaldende Assistentarbejder. Mag. scient. W. Lundbeck har fortsat Bearbejdelsen af Ingolf-Ekspeditionens saavel som af Afdelingens øvrige Materiale af nordiske Havsvampe. Bearbejdelsen er naaet til de første Slægter af Desmacidonidernes anden Underfamilie, Ectyoninæ. Færdig bearbejdet er blandt andre den artsrige Slægt Hymedesmia, og foreløbigt Studium er gjort af Slægterne Pocillon, Hymeraphia, Microciona og et Par endnu ubenævnte Slægter. Dr. Th. Mortensen har fortsat Bearbejdelsen og Revisionen af Museets Samling af irregulære Echinider og paabegyndt Behandlingen af Familierne Arbaeiidæ og Saleniidæ. Ligeledes er en Del af det fra Vestindien hjembragte Materiale af Echinider bestemt og bearbejdet. Dr. Mortensen, som er Afdelingens Bibliotekar, har endvidere indordnet de Collinske og Traustedtske Bogsamlinger i Afdelingens Bibliotek og paabegyndt den nødvendige Revision af dettes Bogkatalog. Medhjælper Fagerstrøm har foruden med andet Arbejde været beskæftiget med at udsortere det i Aarets Løb indkomne Materiale.

Undersøgelsesmateriale er i Aarets Løb blevet udlaant til følgende fremmede Videnskabsmænd: Sir Charles Eliot, Sheffield (en stor Samling af nøgne Snegle), Dr. Austin H. Clark, Washington (Afdelingens Materiale af stilkløse Crinoideer), Cand. Hj. Brock, Christiania (Afdelingens Materiale af højnordiske Goplepolypper) og Professor Ashworth, Edinburgh (Eksemplarer af Arenicola antillensis).

4. Laboratoriet for Histologi og Embryologi 1908.

(Docent, Mag. sc. R. H. Stamm.)

Laboratoriets Ledelse overtoges fra 1. April af Mag. sc. R. H. Stamm, der samtidig ansattes som midlertidig Docent i Histologi og Embryologi;

den derved ledige Assistentpost blev ved samme Lejlighed besat med Cand. phil. C. M. Steenberg.

Af Øvelser afholdtes saavel i Foraars- som i Efteraarshalvaaret et Kursus i Histologi, som derved førtes til Ende; de ca. 20 Deltagere, som var fordelte i 2 Hold, hvert med 3 sammenhængende, ugentlige Timer, havde ved Kursusets Slutning hver modtaget til Undersøgelse og Ejendom henvend 85 Præparater. Laboratoriet har i øvrigt givet Arbejdsplads til Cand. mag. C. V. Otterstrøm og Entomologen, Cand. jur. J. C. Nielsen.

I Efteraarshalvaaret afholdtes i Auditoriet, Ny Vestergade 11 en kortere Række Forelæsninger over almindelig Embryologi, illustreret ved talrige Vægtavler og Lysbilleder. De af Dr. R. S. Bergh i sin Tid skænkede Vægtavler maatte i den Anledning nøjere efterses, og de, der benyttedes — 80 Stk. —, fik den i Tidens Løb gulnede og tilsmudsede Bund malet sort, hvorved de vandt særdeles i Brugbarhed; desuden tegnedes 7 nye Tavler, medens 1 modtoges som Gave fra Zoologisk Studiesamling. Af Diapositiver fremstilledes 37 Stk. som Supplement til den tidligere i Laboratoriet deponerede lille Samling.

Den histologiske Præparatsamling er i Aarets Løb bleven forøget med 66 Præparater og tæller nu 1,114 Glas; betydningsfuldere er dog Forøgelsen af den embryologiske Samling, hvortil dels ved Køb er erhvervet (fra Dr. Cerfontaine i Liège) en lille, sammenhængende Række Kløvnings- og Ungdomsstadier af Amphioxus (15 Præparater), dels af det forrige Aar indsamlede Kyllingemateriale er udvalgt, farvet og indlagt som Helpreparater en fortløbende Række af 70 Kimskiver. Samlingen er derved bragt op til 234 Glas, men trænger alligevel stadig i højeste Grad til Forøgelse.

Det Værelse, hvori Laboratoriets Bibliotek opbevares, er ved Hjælp af en ekstraordinær Bevilling bleven fuldt monteret efter sin Bestemmelse, idet der er anskaffet et stort tredelt Bogskab, et Bord, to Stole og en Trappetige; endvidere er der til Opbevaring af Særtrykkene købt 38 Papkasser, afpassede efter Hylderne i Skabets Underdel. Samlingen blev ved Overflytningen i det nye Skab, bragt i langt mere overskuelig Orden, end det hidtil havde været muligt; endvidere er i Aarets Løb ikke mindre end 33 større Værker bleve indbundne. Af Forøgelser maa fremfor alt nævnes den værdifulde Gave, som modtoges fra Dr. phil. R. S. Bergh, bestaaende i 80 Leveringer af »Bronn: Klassen und Ordnungen des Tierreichs«, samt over 50 større eller mindre Særtryk. Købt er dernæst »Balfour: Development of Elasmobranch Fishes«, »Heidenhain: Plasma und Zelle, I«, »Kölliker: Resorption des Knochengewebes«, »Schaffer: Histologie menschlicher Organe I—VIII«, »Schmidt: Compendium der Photographie« samt 26 Særtryk; endelig er de sædvanlige Subskriptioner holdte gaaende.

Portrætsamlingens Forøgelse indskrænker sig til 2, af Fotograf Riise skænkede, smukke Billeder.

Til sidst skal det bemærkes, at det fotografiske Arbejdsværelse nu, efter Anskaffelsen af de nødvendige Glas, Skaale og Kemikalier, har kunnet anvendes efter sin Bestemmelse.

5. Det ferskvands-biologiske Laboratorium 1908.

(Dr. C. Wesenberg-Lund.)

Den i 1906 paabegyndte, i 1907 fortsatte kemisk-fysiske Undersøgelse af Furesøen fortsattes yderligere i hele 1908. Da Prof. Brønsted ønskede at

fratræde, ansattes paa Docent, Dr. A. Kroghs Anbefaling Dr. Mathiesen ved Undersøgelserne. Inden denne var i Stand til at udføre Analyserne, gik nogle Maaneder tabt, hvorved desværre et Hul i Serien opstod. — Undersøgelserne over vore større Søers Brændingsfauna, paabegyndte 1907, afsluttedes.

Talrige mindre Ekskursioner er foretaget til Nord- og Midtsjællands Søer, og et stort Materiale er indsamlet. Tilfældige Fund af meget store Larver af *Rana esculenta*, *Pelobates* og af Salamanderlarver i November—December Maaned bevirkede, at jeg noget mere beskæftigede mig med disse Padders Biologi; for flere Dammes vedkommende sattes 14 Dags Undersøgelser i Gang; foreløbige Resultater publiceredes som Foredrag i Naturhist. Forening.

Meget hyppige Ekskursioner foretoges til Grib sø, hvor flere ejendommelige Forhold blev gjort til Genstand for nærmere Studium.

I Tiden fra 11. Juli—1. August udførtes for den særlig hertil givne Bevilling sammen med Dr. Mathiesen en kemisk-thermisk Undersøgelse af Sø vandet i et stort Antal sjællandske og jydsk Søer.

Forsøgsdammene. De Herrer Botanikere Ferdinansen og Winge har fortsat Undersøgelserne over Forsøgsdammene. Studier over to Phryganeer: *Glyphotaelius punctatus-lineatus* og *Phryganea grandis* bragtes næsten til Afslutning.

Indtil Maj medgik en stor Del af Tiden med Korrekturlæsning af det store Hovedværk: Planktoninvestigations of the Danish lakes Vol. II; det udkom i Maj Maaned.

Laboratoriet har været besøgt af Hr. stud. mag. Winge, Hr. stud. mag. Ferdinansen og Hr. stud. mag. Henriksen. Laboratoriet har endvidere haft Besøg af flere Udlændinge bl. a. Prof. Kofoid fra California Universitetet, Prof. Backmann fra Luzern og Prof. Rikli fra Zürich. Med disse foretoges forskellige Ekskursioner.

Følgende Arbejder er publicerede:

C. Wesenberg-Lund: Plankton-Investigations of the Danish lakes Vol. II 4, 2 Vol. 1908.

— Die littoralen Tiergesellschaften unserer grösseren Seen (Mitteil I aus dem Süszw. biol. Laboratorium. p. 574—609. Internationale Revue Leipzig. 1908).

— Ueber pelagische Ernährung der Uferschwalben (Notiz I. ibid. p. 510).

— Wasseramseln. Notiz II. p. 512.

— Culex-Mochlonyx-Corethra. Notiz III. ibid. p. 513.

— Ueber tropfende Laichmassen. Notiz IV. ibid. p. 869.

Den internationale Revue für Hydrobiologie und Hydrographie, hvori disse Arbejder publiceredes, udkom i Leipzig i 1908; om Tidsskriftets Tilblivelse og min Andel i det se forrige Aarsberetning.

Den Gang det ferskvands-biologiske Laboratorium opstilledes ved Furesø var Egnen ikke nær saa bebygget som nu; talrige Damme stod til Raadighed for Undersøgelserne; Aar for Aar indskrænkedes disses Antal, og det blev derfor mere og mere klart, at det var uheldigt for Undersøgelserne, at jeg havde min Bopæl i Lyngby; i Foraaret 1908 flyttede jeg da til Hillerød, hvor et meget stort Antal Damme findes, og hvorfra der er nem og hurtig Forbindelse til Furesø, Esromsø og Arresø; den nu meget store Samling af

Ferskvandsorganismer opstilledes i et særligt Værelse og i gode Skabe, anskaffede for en Pengesum bevilget til dette Formaal.

Efter Samraad med Hr. Fiskeriinspektør Mortensen anskaffedes for den dertil bevilgede Pengesum en ny Motorbaad fra Ingeniør Mathiassens Etablissement; i Juli Maaned udlagdes den i Laboratoriets Baadehavn i Frederiksdal.

6. Det mineralogiske Museum 1908.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

I. Ordnings- og Bestemmelsesarbejder ved Museets Hovedsamlinger.

I Aarets Løb er paabegyndt et større Omordningsarbejde indenfor Museet. Efter at det nemlig som Følge af Samlingernes betydelige Vækst i de senere Aar og deres forøgede Benyttelse havde vist sig nødvendigt at søge Midler til Anskaffelse af ny Skuffedarier og Skabe, blev der ved Finansloven for 1908—09 bevilget 3,950 Kroner som første Halvdel af en toaarig Bevilling i dette Øjemed. Det ny Inventar vil først blive leveret i Løbet af næste Aar, men i Forbindelse med dets Anbringelse er det Hensigten at gennemføre en forbedret Opstilling af Samlingerne, og det hertil udkrævede, ret omfattende Omordningsarbejde er derfor allerede paabegyndt. Det er særlig Museets danske Samling, som kræver bedre Opstilling; den saakaldte danske Sal har allerede i en Aarrække været for lille, saaledes at en Del af de udstillede Stykker fra Indlandet har maattet anbringes dels i Afdelingen for udenlandske Bjærgarter, dels i den palæontologiske Afdeling, og det har været umuligt at udstille bl. a. den af mange Museumsbesøgende efterspurgte Samling af indenlandske Marksten i fornødent Omfang. Det er nu Meningen at omflytte Indholdet af 4 af Museumssalene, hvorved fremtidig den danske Samling i sin Helhed kan blive udstillet i den største af Stueetagens Sale, som hidtil har rummet udenlandske Forsteninger. Af de øvrige hermed følgende Forandringer skal nævnes, at Dyre- og Planteforsteninger vil blive helt sondrede fra hinanden, og at alt, hvad der vedrører Palæontologi, vil faa Plads i Stueetagen, medens første Sal forbeholdes Mineraler og Bjærgarter. Der vil saaledes i det hele opnaas, at Museets Indhold vinder betydeligt i Overskuelighed for de Besøgende.

Museumsinspektør Ravn har i Aarets Løb fortsat Bearbejdelsen af danske og skaanske Kridtpongier og af Tertiærforsteninger fra Jylland. Museumsassistent, Docent Bøggild har fortsat Undersøgelsen af grønlandske Mineraler, og Bestyreren Undersøgelsen af grønlandske Bjærgarter. Inspektør Ravn har endvidere paabegyndt en udførlig Undersøgelse af Forsteningerne fra den store Dybdeboring paa Grøndals Engen og har i dette Øjemed foretaget en Rejse til England. I øvrigt er Erhvervelsen og Ordningen af Prøver fra danske Boringer som sædvanlig bekostet af Niels Brocks Legat.

II. Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.

Til Undervisningsbrug er gratis sammenstillet og afgivet Samlinger af Mineraler, Bjærgarter og Forsteninger til følgende Skoler og Undervisningsanstalter:

I København og Frederiksberg: Det tekniske Selskabs Skole for Elektroteknikere, Fagskolen for Haandværkere og Industridrivende, Nørrebros

Døtreskole, Brønnicke-Hansens Realskole, Kommuneskolen ved Østre Gasværk, Lollandsvejens Kommuneskole;

Paa Sjælland: Faarevejle Højskole, Vordingborg Seminarium, Helsingør tekniske Skole, Hass' Skole ved Holbæk, Korsør Kommuneskole, Lyngby Kommuneskole, Vallerup Skole;

Paa Lolland-Falster: Maribo Realskole, Vejringe Skole;

Paa Fyn: Nyborg Realskole, den private Skole i Nyborg, Organist-skolen i Ringe;

I Jylland: Statens Forskoleseminarium ved Vejle, Vejle Købstads offentlige Skolevæsen, Frk. Langs Skole i Silkeborg, Vejlbys Skole ved Aarhus, Dommerby Skole;

Paa Island: Landbrugsskolen paa Hvanneyri.

Til videnskabelig Undersøgelse er afgivet Krystaller af Katapleit til Dr. Zamboni i Napoli og til Professor Wülfing i Heidelberg, endvidere Glaukonitmergel til Museet i Hamborg. — Som Bytte for Tilsendelser fra Udlandet er der afgivet grønlandske og islandske Mineraldubletter til følgende: Bergens Museum, Riksmuseum i Stockholm, Montanistische Hochschule i Leoben, Mineralbureauet ved Bjærgværksakademiet i Freiberg, Hr. Baldan i Dresden, Sanglærer Fransen i Sauvage, Dr. Eger i Wien og Hyttemester Freyn i Olmütz.

III. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet som sædvanlig været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1908 har været 2,776. Udenfor den sædvanlige Besøgstid har Museet været besøgt af adskillige udenlandske Videnskabsmænd samt indenlandske Skoler og Selskaber.

Til videnskabelig Bearbejdelse har Samlingerne foruden af Museets Funktionærer været benyttede af Danmarks geologiske Undersøgelses og enkelte private Videnskabsmænd. Til videnskabelig Undersøgelse udenfor Museet er udlaant: Flusspatkrystaller til Oberstlieutenant Mehrn og fossile Dyreknogler til Viceinspektør Winge.

Bestyreren har paa Museet holdt Forelæsninger og Eksaminatorier i Vaarhalvaaret over Geologi (118 Tilhørere) og i Høsthalvaaret over Krystallografi og Mineralogi (17 Tilhørere) samt i begge Halvaar Øvelser i Mineralbestemmelse for Viderekomne (6, henholdsvis 8 Deltagere). Ved de til den førstnævnte Forelæsningsrække knyttede Eksaminatorier meldte der sig 125 Deltagere, som deltes i 3 Hold, saaledes at der blev tre Rækker Eksaminatorier, hvoraf Docent Bøggild holdt de to, Bestyreren den tredie. I Høsthalvaaret har endvidere Docent Ravn holdt Forelæsninger over Palæontologi (6 Tilhørere) og Docent Bøggild det særskilte Kursus for Fabrikingeniører (18 Deltagere), Studiesamlingerne er i Aarets Løb benyttede af 69 Studerende.

Der er afholdt 3 Undervisningsekskursioner, af hvilke de to første lededes af Bestyreren, den sidste af Docent Bøggild: til Stevns Klint (1 Dag) med 48, til Snekkersten og Hornbæk (1 Dag) med 18 og til Bornholm (5 Dage) med 41 Deltagere.

IV. Museets Forøgelser.

Meteoritsamlingen er i Aarets Løb ved Køb forøget med et større Stykke Meteorjern fra El Inca.

Mineralsamlingen har modtaget en større Samling Mineraler fra Ivigtut som *Gave* fra Kryolit-, Mine- og Handelsselskabet samt en Del Mineraler fra Færøerne som *Gave* fra Dr. F. Cornu i Leoben. Endvidere har den modtaget *Gaver* fra følgende: Dr. K. Grønwall (Gips fra Hannover), Dr. P. Harder (islandske Mineraler), Ingeniør G. Lunn (Magnetjærn m. m. fra Ivigtut-Egnen), Maskinmester Mogensen i Ivigtut (Eudialyt fra Julianehaab-Egnen), Kontrollør Petersen i Ivigtut (Røgtopas fra Kungnait ved Arsuk), Kolonibestyrer J. Petersen i Angmagsalik (Molybdænglans fra Angmagsalik), Direktør K. Schlüter (diverse Mineraler), Dr. K. J. V. Steenstrup (Kis fra Sulitelma) og Cand. polyt. E. Østrup (Bjærgtræ fra Tyrol). Ved *Bytte* er fra Bjærgakademiet i Leoben erhvervet en større Samling Mineraler fra Steiermark. Dels ved *Køb* og dels ved *Bytte* er i Aarets Løb erhvervet 89 Mineralstykker fra det sydlige Udland og en Del sydgrønlandske Mineraler.

Til *Bjærgartsamlingen* er i Aarets Løb ved *Køb* erhvervet en større Samling af slebne og polerede Stenarter, navnlig fra Odenwald. Forskellige *Gaver* er modtagne fra Dr. K. Grønwall (Granit fra Riesengebirge), Nationalmuseet (Lerjærnstenkonkretion) og Cand. mag. E. Nørregaard (Bjærgarter fra Vestanå- og Karlshammomraadet).

Den *palæontologiske Samling* har som *Gave* modtaget en Fyrrekogle i Diatomékisel fra Cand. theol. Baagø, Testrup Højskole, en lille Samling Kildekalk med Bladaftryk fra Partikulier Chr. Christensen i München, en Stigmaria fra Kaptajn A. Norgaard samt kambrisk Sandsten, Tertiærforsteninger og Moler med vulkansk Aske fra Dr. K. Grønwall. I *Bytte* er fra Museet i Greifswald erhvervet Kridtstenarter fra Pommern. Ved *Køb* er Samlingen forøget med Kridtforsteninger fra Ifø i Skaane samt en større Samling Echinodermer og Cephalopoder fra Kridtperioden. Endelig er ved Indsamling tilkommet en Del tertiære Stenartsprøver og Forsteninger fra Hannover.

Den *danske Samling* er i Aar ligesom tidligere ved Direktør J. Rosenbergs Velvilje bleven forøget med en betydelig Samling Forsteninger fra Tertiæraflejringerne ved Mariager Fjord. Andre *Gaver* af Stenartsprøver og Forsteninger er modtagne fra følgende: Aarup Realskole, stud. polyt. E. A. Hagerup, Dr. med. K. Isager i Ry, Hr. Laust Kristensen fra Brøndensmark, Bestyrer Mosegaard paa Skjærbækgaard, Adjunkt Math. Møller i Aarhus, Nationalmuseets 1. Afdeling, Læge Brünnich Nielsen, Cand. mag. E. Nørregaard, Fabrikinspektør C. Ottesen, Lærer S. Petersen i Gjessø, Fru Th. Petersen, f. Bartholin, paa Nørlund, Stud. mag. V. Petersen, Stud. polyt. H. B. Rasmussen, Docent Stamm, Pastor Chr. Steffensen i Hald, Fabrikant N. Villemoes paa Skjærum Mølle samt Cand. polyt. E. Østrup. Ved *Køb* er erhvervet Rav med Insekter, en stor Flintnyre med Kvartskrystaller, en subfossil Kaskelottand, en forvitret Kanonkugle fra Ulfsund samt Skeletdele af en Bardehval fra Glimmerleret ved Odderup Teglværk. Ved Indsamling er tilkommet en Del Stenarter og Forsteninger, tagne paa forskellige Undervisningsekskursioner, særlig fra Bornholm og Stevns Klint. Desuden er indsamlet et større Antal Prøver og Forsteninger fra Tertiær- og Kridtdannelserne i Jylland. Endelig er ved *Bytte* erhvervet et Par løse Blokke med Forsteninger samt som en stor Sjældenhed en Cerithium med Skal fra Faxekalken.

Samlingen fra Færøerne, Island og Kolonierne har i Aar erholdt en meget betydelig Tilvækst. I første Linie maa her nævnes den af »Danmark-

Ekspeditionen« hjembragte Samling af Forsteninger, Bjergarter og Mineraler, som af Komiteen for nævnte Ekspedition er overgivet til Museet; denne Samling, som for Forsteningernes Vedkommende er overmaade righoldig, vil blive undersøgt og bearbejdet i den nærmeste Fremtid og vil sikkert vise sig at indeholde meget af stor Interesse. En anden omfattende Forøgelse skyldes de af Kommissionen for Grønlands geologiske og geografiske Undersøgelse i Aar iværksatte geologiske Arbejder i Sydvestgrønland, som udførtes af Museets Bestyrer; det af denne Ekspedition indsamlede Materiale bestaar overvejende af Bjergarter og Mineraler. Desuden har Samlingen som Gave fra Bestyreren af den biologiske Station i Godhavn, Mag. sc. M. Porsild, modtaget en Del forskellige Mineraler, hvoriblandt Kobber og Bjergarter fra Disko samt fra Pastor V. C. Frederiksen i Holstensborg en subfossil Hvalhvirvel fra Vestgrønland.

Haandbiblioteket er i Aarets Løb forøget med 141 Bind af Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer samt 86 enkelte Bøger og Særtryk. Heraf er henholdsvis 122 og 73 Bind skænkede Museet. Giverne var: Udenrigsministeriet, Videnskabernes Selskab, Universitetet, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Kommissionen for Havundersøgelser, det kgl. Bibliotek, Zoologisk Museum, Danish Regional Bureau, Dansk geologisk Forening, Lunds geologiska Fältklubb, Geologiska Föreningen i Stockholm, Universitetsbiblioteket i Upsala, Finlands geologiske Undersøgelse, Portugals geologiske Undersøgelse, de Forenede Staters geologiske Undersøgelse, Smithsonian Institution, Brooklyn Institute of Arts and Sciences, Field Columbian Museum i Chicago, det kejserlige Museum i Tokio; Docent Bøggild, Dr. V. Madsen, Statsgeolog Milthers, Cand. mag. Nørregaard, Professor Rørdam, Museumsassistent Sarauw, Dr. Steenstrup, Gehejmekonferensraad Thomsen, Direktør, Dr. Topsøe, Professor Ussing, Dr. Wahl i Helsingfors, Cand. polyt. Østrup.

Af *Instrumenter* er anskaffet en Slibe- og Poleremaskine fra A. Henrich & Söhne i Hanau.

Til *Forelæsningsbrug* er købt 2 geologiske Kort, 10 af Zittels palæontologiske Vægtavler samt 44 Lysbilleder.

V. Personlige Forhold vedrørende Museet.

Med Ministeriets Tilladelse var Museets Bestyrer fra 22. Maj til 11 Oktober bortrejst for at udføre geologiske Undersøgelser i Grønland. Under hans Fraværelse havde Konsistorium overdraget Museumsinspektør Ravn at udføre de løbende, Bestyreren paahvilende Forretninger.

VI. Videnskabelige Arbejder.

Af videnskabelige Arbejder, som helt eller delvis vedrører Museets Samlinger, er i Aarets Løb udkommet: O. B. Bøggild: Struvit fra Limfjorden (Meddel. fra Dansk geol. Foren. Nr. 13); Samme, On Gyrolite fran Greenland (Meddel. om Grønland XXXIV); V. Nordmann, Molluskfaunaen i Cyprinaleret; E. M. Nørregaard, Nogle Bemærkninger om Ortoceratitkalkens Petrografi (Meddel. fra Dansk geol. Foren. Nr. 13).

7. Det kemiske Laboratorium 1907—08.

(Professor, Dr. Einar Biilmann.)

Under Vakancen efter Prof., Dr. *Emil Petersens* Død var Inspektør, Cand. polyt. *Aage Kirschner* konstitueret som Bestyrer af Laboratoriet, indtil tidligere Assistent ved Polyteknisk Lærestalts kemiske Laboratorium, Dr. phil. *Einar Christian Saxtorph Biilmann* den 21. September 1907 udnævntes til Prof. ord. i Kemi og Bestyrer af Laboratoriet.

Undervisningen i Laboratorierne benyttedes i Efteraarshalvaaret 1907 af 171 Studerende med ialt 338 ugentlige Arbejdsdage, i Foraarshalvaaret 1908 af 217 Studerende med 357 ugentlige Arbejdsdage. Friplads havde heraf henholdsvis 17 Studerende (med 29 Dage) og 17 Studerende (med 30 Dage). I Undervisningsarbejdet deltog Inspektør, Cand. polyt. *A. Kirschner* samt Assistenterne, Dr. phil. *Chr. Winther*, Mag. scient. *N. Bjerrum* og Mag. scient. *I. N. Brønsted*.

De under Laboratoriet henlagte *Eksaminatorier over Kemi* afholdtes ved Hjælp af Assistenterne, Dr. phil. *Chr. Winther*, Mag. scient. *Bjerrum* og Mag. scient. *Brønsted*. I Efteraarshalvaaret 1907 (Organisk Kemi) deltog 116 Studerende, i Foraarshalvaaret 1908 (Uorganisk Kemi) 117 Studerende, som i hvert Halvaar var fordelte paa 5 Eksaminatoriehold à 3 ugentlige Timer.

Laboratoriets Auditorium og Forelæsningsmateriel har foruden til de anførte Eksaminatorier været benyttede dels af Mag. scient. *N. Bjerrum*, hvem det i Anledning af Vakancen efter Prof., Dr. *Emil Petersens* Død var overdraget at holde den planmæssige Forelæsning over uorganisk Kemi, dels af Laboratoriets Bestyrer til Forelæsninger over organisk Kemi og over organiske Farvestoffer.

Personalia. Foruden det alt nævnte Bestyrerskifte skal omtales, at Assistent, Mag. scient. *Christian Winther* den 13. September 1907 erhvervede sig den filosofiske Doktorgrad ved et paa Laboratoriet udført Arbejde: »Bidrag til den optiske Drejnings Teori«. Den 27. Maj 1908 erhvervede dernæst Assistent, Mag. scient. *I. N. Brønsted* den filosofiske Doktorgrad paa en Afhandling: »Affinitetsstudier III«, hvis eksperimentelle Del ligeledes var udført paa Laboratoriet. Den 1. August antoges Cand. polyt. *Johs. Witt* til midlertidig Assistance ved Laboratoriet i Anledning af, at to af dettes Assisterter, Dr. *I. N. Brønsted* og Mag. scient. *Bjerrum* i Efteraarshalvaaret 1908 skulde konkurrere om det nyoprettede Professorat i Kemi.

Økonomiske Forhold. I Sommeren 1907 underkastedes Laboratoriets Vanddestillationsapparat en Hovedstandsættelse; Udgiften hertil dækkedes ved en Tillægsbevilling paa 587 Kr. 56 Øre. Ved Finansloven for 1908—09 bevilgedes ekstraordinært 6,000 Kr. til forskellige Apparater, Instrumenter og Installationer.

Storre Indretninger og Nyanskaffelser. I Løbet af Sommerferien 1908 indrettedes i Stueetagen et mindre Auditorium til Brug for Eksaminatorier, Specialforelæsninger, Kollokvier o. l. Auditoriet har Plads til 30 Tilhørere og er forsynet med et ca. 3½ Meter langt Eksperimenterkateder, udstyret med Gas-, Vand- og Elektricitetsledninger. I Stueetagen indrettedes endvidere et Laboratorium med Arbejdsplads for ca. 7 videregaaende Studerende (det første Lokale af denne Art paa Universitetslaboratoriet). Desuden forbedredes

Inspektørens Laboratorium, og i Kælderetagen indrettedes et Laboratorielokale for en Assistent, hvis hidtidige Arbejdsrum der var disponeret over paa anden Maade. I Kælderetagen indrettedes endelig et godt Kemikalierum og et Materialrum samt et primitivt Værksted for Gas-, Vand-, Blikkenslager- og simplere Snedkerarbejde. Endelig omordnedes og tildels udvidedes Laboratoriets Installation for elektrisk Strøm til Motorbrug.

Af større Apparatskaffelser skal anføres en Vakuumpumpe med tilhørende Elektromotor og en ca. $\frac{1}{2}$ HK Elektromotor til Brug ved en i forrige Aar anskaffet, i dette Aar ændret og væsentlig forstærket Centrifuge.

8. Det theologiske Laboratorium 1907—08.

(Professor J. C. Jacobsen.)

Øvelser holdtes i Efteraarshalvaaret af 5 Lærere med ialt $10\frac{1}{2}$ Timer ugentlig, i Foraarsshalvaaret af 3 Lærere med ialt 6 Timer ugentlig. Adgangsberettigede var i Efteraarshalvaaret 38, i Foraarsshalvaaret 43 Studerende. Ifølge den i Lokalet fremlagte Protokol var det gennemsnitlige daglige Besøg i de Maaneder, da der holdtes Øvelser, ca. 8 Studerende.

Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Bøggaver fra Universitetet, Docent, Dr. Edv. Lehmann, Professor, Dr. Gertz og Professor, Dr. Lundstrøm, Upsala.

Bogsamlingen blev i Aarets Løb forøget med 119 Værker paa ialt 163 Bind, der fordeler sig saaledes paa de forskellige Grupper:

	Værker.	Bind.
Fælles	1	6
Nye Testamente	23	32
Gamle Testamente	12	19
Systematik	39	49
Kirkehistorie	44	57

Det til Laboratoriets Drift for Finansaaret 1907—08 bevilgede Beløb, 1,400 Kr., er anvendt saaledes:

Bogkøb	895 Kr. 74 Øre
Indbinding	190 — 10 —
Assistance, Rengøring	300 — - —
Inventar	14 — 16 —
Ialt	1400 Kr. » Øre

9. Det juridiske Laboratorium 1907—08.

(Professor, Dr. H. Munch-Petersen.)

Laboratoriets Lærerraad bestaar af alle Lærere, der medvirker ved Laboratoriet; som dets Forstander har fungeret Professor Munch-Petersen. Der er af de forskellige Lærere under Fakultetet holdt: i Efteraarshalvaaret 1907 7 Øvelsesrækker med 26 Timer ugentlig og i Foraarsshalvaaret 1908 4 Øvelsesrækker med 16 ugentlige Timer. I Universitetsaaret 1907—08 har 312 løst Adgangskort til Laboratoriet.

Den aarlige Bevilling paa 4,500 Kr. fordeler sig for Finansaaret 1907—1908 paa følgende Maade:

Leje af Lokale m. m.	1830	Kr.	»	Øre
Forskellige Rekvisitter.....	388	—	95	—
Bøger.....	518	—	79	—
Indbinding.....	148	—	85	—
Personlig Assistance, Rengøring m. m.....	1408	—	52	—
Belysning.....	88	—	84	—
Papir, Porto o. lign.	116	—	05	—
Ialt...	4500	—	»	—

10. Det filologisk-historiske Laboratorium 1907—08.

(Professor, Dr. J. L. Heiberg.)

Laboratoriets Lærerraad har i 1907—08 bestaaet af: Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, V. Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens, Jónsson, H. Pedersen og Drachmann og Docenterne Gudmundsson, Ad. Hansen, Vedel, A. Orik, Dahlerup, E. Lehmann, Sandfeld Jensen og Sarauw.

Som Forstander fungerede Prof. Heiberg.

Om Virksomheden kan meddeles følgende: I Efteraarshalvaaret 1907 holdt 8 Lærere 11 Øvelsesrækker med 14½ Time ugentlig, i Foraarshalvaaret 1908 7 Lærere 8 Øvelsesrækker med 13½ Time ugentlig. Til Laboratoriet havde i 1907—08 270 Studerende Adgang, og Laboratoriet har været aabent i 240 Dage. Den Protokol, der har været fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal Besøgende af 7269; i de Maaneder, da der holdtes Øvelser, blev Læsesalen benyttet af ca. 35 Studerende daglig. Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra følgende Institutioner: Universitetet, Det kgl. Bibliotek, Statsbiblioteket i Aarhus, Rigsarkivet, Statens statistiske Bureau, Videnskabernes Selskab, Selskabet for Fædrelandets Historie og Sprog, Historisk Forening, Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse, Redaktionen af Nord. Tidsskrift for Filologi, Gads Boghandel, Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag og Den norske historiske Kildeskriftkommission og fra følgende enkelte Mænd: Stud. mag. F. M. Bendtsen, Prof. Erslev, Prof. Heiberg, Cand. mag. Alfr. Krarup, Dr. phil. J. Lindbæk, Prof. Kr. Nyrop, Dr. phil. G. Schütte, Docent O. Siesbye, Prof. V. Thomsen og Stud. mag. G. R. Vøhtz.

I Aarets Løb er Bogsamlingen bleven forøget med 173 Værker paa ialt 396 Bind, som fordeler sig saaledes paa Afdelingerne:

	Værker.	Bind.
Fælles.....	»	8
Nordisk.....	10	42
Tysk.....	11	28
Engelsk.....	24	47
Romansk.....	38	91
Klassisk.....	62	102
Sprogvidensk.....	3	8
Historie.....	19	56
Filosofi.....	6	14
	173	396

Laboratoriets aarlige Bevilling paa 3500 Kr. er anvendt saaledes:

A. Assistent, Rengøring etc.....	645 Kr.	»	Øre
B. Papir, Porto etc.	116	—	94 —
C. Bogkøb.....	2144	—	06 —
D. Bogbinder	594	—	» —
	<hr/>		
	3500 Kr.	»	Øre

11. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1908.

(Eforer: Professorerne, Dr. Ludv. Wimmer og Dr. Joh. Steenstrup.)

Af den ved den Arnamagnæanske Kommissions Medlem Professor F. Jónsson forberedte Udgave af den norsk-islandske Skjaldedigtning er udgivet 1ste Hefte A. (Tekst efter Haandskrifterne) og B. (rettet Tekst med Tolkning) paa henholdsvis 12 og 11 Ark. Det Arnamagnæanske Stipendium (stort 1,000 Kr.) er fra 1. Januar 1909 fornyet paa 2 Aar for den tidligere Indehaver Mag. art. B. Th. Melsted.

Angaaende Samlingens Benyttelse bemærkes:

Til Brug paa Læsesalen er for besøgende fremtaget 753 Vol. (303 Folianter, 302 Kvarter, 40 Oktaver, 60 af Tillægssamlingerne, 48 Diplomfascikler). Der er af 39 Besøgere aflagt 550 Besøg; af de besøgende var 15 Udlændinge (2 Amerikanere, 1 Hollænder, 4 Nordmænd, 5 Svenske, 3 Tyske). Fra Haandskriftsamlingen er i Aarets Løb bortlaant 27 Vol. (5 Folianter, 19 Kvarter, 3 Oktaver), henholdsvis 12 til det kgl. Bibliotek, 10 til Gøteborg Stadsbibliotek, 1 til Kristiania Universitetsbibliotek, 3 til Stockholms kgl. Bibliotek, 1 til Königsbergs Universitetsbibliotek. Ved Aarets Udgang var i Udlaan 30 Vol.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Valg af Eforer.

Under 19. Februar 1908 valgte Konsistorium Professor, Dr. med. og sc. C. J. Salomonsen til Efor for Frøken Dorette Mülertz' Legat.

Om Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen se foran S. 198—99.

2. Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen er i Aaret 1907—1908 følgende Studerende udnævnte:

Til Kommunitetsalumner.

Fra 1. September 1907:

Andersen, Marius Kristian (1904) for 3 Aar	Stud. jur.
Bentzen, Chr. (1904) for 3 Aar.....	— jur.
Blegvad, Harald (1904) for 3 Aar.....	— mag.
	(math.-nat. Fak.).